

İSTANBUL TİCARET ODASI

**MESLEKİ EĞİTİM VE
TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ**

**Yz strateji
Mart 2008**

**MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM
FAKÜLTELERİ**

**Ömer KAYIR
Hamdi KILIÇ**

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ

MESLEKİ TEKNİK ORTA VE YÜKSEK ÖĞRETİM
Prof. Dr. Duran Altıparmak (Gazi Ün. T.E.F. Öğretim Üyesi)

ANKET

GİRİŞ

I- MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ
ÖĞRENCİ ANKETİ
II- MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ
ÖĞRETİM ELEMANI ANKETİ
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

EK- SORU FORMLARI

YÖNETİCİ ÖZETİ

YÖNETİCİ ÖZETİ

Teknik eğitim fakülteleri, MEB'e bağlı endüstri meslek liselerinin, çıraklık eğitim merkezlerinin ve çok programlı liselerin teknik öğretmen ihtiyacını karşılamak üzere kurulmuşlardır. Bu okulun kuruluş amaçları arasında, endüstri için yetişmiş eleman temini bulunmamaktadır. Ancak, sayıları artan, öğretmen olarak istihdam alanları daralan mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesi mezunları, doğal olarak endüstriye yönelmişlerdir. Bugün, pek çok sektörde çalışan çok sayıda mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesi mezunu vardır.

KİMLİK SORUNU

Bu durum, pek çok sorunu da beraberinde getirmiştir. Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin gelişmiş ülkelerde akredite olabilecekleri denk okullar yoktur. Öğretmen sıfatı taşıyan ama öğretmenlik yapmayan fakülte mezunları hem ülke içinde, hem de uluslararası alanda unvan ve statü sorunları yaşıyorlar. Katsayı uygulaması sebebiyle, mesleki orta öğretim kurumlarından mühendislik fakültelerine geçişin zorlaşması, bu okulların öğrenci kalitesinde de sorunlara yol açmıştır.

TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİ

Teknik eğitim fakültelerinin gelişmiş ülkelerdeki karşılığı, uygulama mühendisi yetiştiren teknoloji fakülteleri olarak gösterilmektedir. İsim ve statü değişikliği, teknik eğitim fakülteleri mezunlarını, zaten yapma imkanı bulamadıkları öğretmen sıfatından kurtararak, bu konuda yaşanan karmaşayı sona erdirecektir. Teknoloji fakülteleri mezunları için, ilave pedagojik formasyon eğitimi ile öğretmenlik yolu da açık tutulmalıdır.

ENDÜSTRİ İÇİN İTİCİ GÜÇ

Teknik eğitim fakültelerinin yeni bir yapılanmaya gidilerek teknoloji fakülteleri haline dönüştürülmesi, bu okullarda meydana gelmiş birikimin, uygulama mühendisliği alanında ülke endüstrisi için yeni bir yetişmiş eleman kaynağı oluşması doğrultusunda değerlendirilmesini sağlayacaktır.

Türkiye’de faal haldeki 20 mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesinde 38.591 öğrenci ve 1.184 öğretim elemanı ile yürütülen mesleki-teknik eğitimin sorunlarını tespit etmek amacıyla; toplam 8 ilde-10 okulda, 2477 öğrenci ve 124 öğretim elemanı ile, iki ayrı soru formu kullanılarak yapılan alan araştırmasının temel sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

ÖĞRENCİ PROFİLİ

- Sosyal ve Ekonomik Profil

Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin çoğunluğu gelir ve eğitim seviyesi düşük ailelerin çocuklarıdır.

Öğrencilerin %70’inin aylık aile geliri 1.500 YTL’nin altındadır. Baba mesleği olarak %63,2 ile emekli, işçi ve memur gibi sabit gelirli meslekler; anne mesleği olarak ise %81,3 ile ev kadınlığı ön plana çıkmıştır. Öğrencilerin %52’sinin babası, %66,6’sının annesi ilköğretim mezunudur (Tablo I / 3, 4, 5 ve 6).

Tablo I / 2 - Ailenizin aylık geliri (haneye giren toplam YTL) nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	21	,8
500 YTL'den az	260	10,5
500-1.000 YTL arası	950	38,4
1.000-1.500 YTL arası	810	32,7
1.500-2.500 YTL arası	291	11,7
2.500-4.000 YTL arası	97	3,9
4.000 YTL üzeri	48	1,9
Toplam	2477	100,0

- Kültürel ve Mesleki İlgisi ve Donanım Düzeyi

Araştırmaya katılan öğrencilerin fakülte düzeyinde eğitim görmelerine rağmen sosyal ve kültürel ilgi düzeyleri beklenmeyecek derecede düşük çıkmıştır.

Öğrenciler arasında sürekli internet kullanımı %50,5 düzeyindedir (Tablo I / 8). %23,4'ü son üç ay içerisinde ders kitabı dışında hiç kitap okumamıştır (Tablo I / 9). %24,6'sı en son bir yıl önce tiyatro veya sinemaya gitmiş, %9,6'sı hayatı boyunca hiç gitmemiştir. “Ara sıra eline geçerse” okuduğunu belirtenlerle birlikte (%46,3) değerlendirildiğinde %53,9'u günlük gazete takip etmemektedir (Tablo I / 11). %77,1'inin abone olduğu veya düzenli takip ettiği dergi yoktur. Bu veriler, araştırmanın il merkezlerinde bulunan “fakülte” öğrencileri arasında yapıldığı göz önünde tutularak değerlendirilmelidir.

Tablo I / 10 - En son ne zaman tiyatroya veya sinemaya gittiniz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	11	,4
Geçen hafta	729	29,4
Geçen ay	889	35,9
Geçen yıl	609	24,6
Hiç gitmedim	239	9,6
Toplam	2477	100,0

Tablo I / 12 - Abone olduğunuz veya düzenli takip ettiğiniz bir dergi var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	27	1,1
Evet	540	21,8
Hayır	1910	77,1
Toplam	2477	100,0

- Bilgi ve Yetişmişlik Düzeyi

Öğrencilerin çoğunluğu meslek lisesi çıkışlıdır. Yine çoğunluğu, ek puan uygulamasına rağmen, üniversite sınavına hazırlık amacıyla dershaneye devam etmiştir. Öğrencilerin genel ve mesleki ilgi ve yetişmişlik düzeyleri yeterli görünmemektedir. Öğretim elemanları, öğrenci kalitesi, öğrenci kabul sistemi ve ek puan uygulaması hakkındaki görüşleri ile bu durumu teyit etmektedirler.

%77,1'i hiçbir periyodik yayını takip etmediğini belirtmiş olan öğrencilerin %19'u mesleki alandaki yayın ve gelişmeleri hiç takip edemediğini, %59,5'i ise kısmen takip edebildiğini belirtmiştir (Tablo I / 13). %33,5'inin ilköğretim, %42,7'sinin lise mezuniyet notu 4'ün altındadır (Tablo I / 14 ve 15). %40,9'u Anadolu teknik ve Anadolu meslek lisesi olmak üzere %70,5'i muhtelif meslek lisesi çıkışıdır. Bu yoğunlukta ÖSS'de uygulanan ek puan sisteminin etkili olduğu açıktır. Buna rağmen, öğrencilerin %69'u okullarını iki ve daha fazla kez sınava girdikten sonra kazanmış; %34,3'ü bir yıl, %37,1'i iki yıl ve daha fazla olmak üzere %71,4'ü üniversiteye giriş sınavına hazırlanmak için dershaneye gitmiştir. Öğrenciler arasında mesleğiyle ilgili ders dışı herhangi bir etkinliğe katılamamış olanların oranı %40,3'tür.

Tablo I / 16 - Ne tür bir liseden mezunsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	8	,3
Anadolu Meslek Lisesi	816	32,9
Endüstri Meslek Lisesi	450	18,2
Normal Lise	381	15,4
Teknik Lise	283	11,4
Anadolu Teknik Lisesi	197	8,0
Anadolu Lisesi	93	3,8
Fen Lisesi	33	1,3
Diğer lise	216	8,7
Toplam	2477	100,0

Tablo I.1.17 - Öğrenim gördüğünüz okulu üniversite sınavına kaçınıcı girişinizde kazandınız?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	13	,5
1 (ilk)	757	30,6
2	925	37,3
3	575	23,2
4 ve daha fazla	207	8,4
Toplam	2477	100,0

Tablo I / 18 - Üniversite sınavına hazırlanırken ne kadar süreyle dershaneye gittiniz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	,2
Hiç gitmedim	366	14,8
Birkaç ay gittim	336	13,6
1 yıl gittim	850	34,3
2 yıl gittim	704	28,4
3 yıl ve daha fazla gittim	215	8,7
Toplam	2477	100,0

Nitekim, öğretim elemanlarının %23,4'ü okullarındaki en büyük sorun olarak öğrenci kalitesinin düşüklüğünü göstermektedirler (aşağıda, Tablo II / 42). %61,3'ü son on yılda okullarına gelen öğrenci kalitesinin düştüğünü belirten (Aşağıda, Tablo II / 23) öğretim elemanlarının %55,6'sı, ek puan uygulaması ile karakterize olan öğrenci kabul sisteminin yanlış olduğunu düşünmektedir. %27,4'ü bu uygulamanın kaldırılmasını, %32,3'ü ise lise çıkışlılarla fark yaratmayacak şekilde değiştirilmesini istemektedir.

Tablo II / 21 - Size göre okulunuza öğrenci kabulündeki mevcut sistem doğru mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	4	3,2
Evet	51	41,1
Hayır	69	55,6
Toplam	124	100,0

Tablo II / 22 - Sizde okulunuza girişte meslek lisesi öğrencilerine ek puan verilmesi uygulamasına devam edilmeli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	48	38,7
Hayır	34	27,4
Genel lise çıkışlılara göre büyük fark yaratmayan bir teşvikle devam etmeli	40	32,3
Toplam	124	100,0

ÖĞRETİM ELEMANI PROFİLİ

- Sosyo-Ekonomik ve Akademik Düzey

Aylık gelir itibarıyla ortanın alt kesimine mensup olduğu görülen öğretim elemanlarının akademik formasyon ortalaması bakımından fakülte vasatına nispeten uygun bir kadro oluşturdukları düşünülebilir.

Öğretim elemanlarının gelir düzeyi itibarıyla ortanın alt kesiminde buldukları söylenebilir. %45,2'sinin aylık hane geliri 1000-2000 YTL arasında, %54,8'inin ise 2000 YTL üzerindedir.

%65,3'ü doktora, %25'i yüksek lisans yapmış bulunan öğretim elemanlarının akademik düzeyi itibarıyla fakülte vasatına uygun bir düzeyde oldukları varsayılabilir. %38,7'si 50-69, %38,7'si de 70 üzerinde (KPDS) yabancı dil bilgisine sahiptir (Tablo II / 6).

Tablo II / 8 - Ailenin aylık geliri (haneye giren toplam YTL)

Seçenekler	Sayı	%
1000-2000 YTL arası	56	45,2
2000-3500 YTL arası	50	40,3
3500-5000 YTL arası	15	12,1
5000 YTL üzeri	3	2,4
Toplam	124	100,0

Tablo II / 3 - Akademik formasyon (Bitirilmiş olan)

Seçenekler	Sayı	%
Lisans	12	9,7
Yüksek Lisans	31	25,0
Doktora	81	65,3
Toplam	124	100,0

- Mesleki Tecrübe, Yeterlik ve İlgi Düzeyi

Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesi öğretim elemanları, iş ve sektör tecrübesi zayıf, ama kıdemli bir kadrodur. Bilgi ve beceri bakımından yarıya yakını kendini geliştirme ihtiyacındadır ve fakat önemli bölümü yeterli ilgi ve gayrete sahip değildir. Öğrenci kanaatleri durumu teyit etmektedir.

%92,7'si mesleğinden memnun olan öğretim elemanları (Tablo II / 16) arasında mesleğe üniversiteden hemen sonra başlayanların oranı %54, özel sektörden geçişle başlayanların oranı ise %16,9'dur. İş ve sektör tecrübesi bakımından yetersiz olduğu açık olan öğretim kadrosunun, meslek kıdemi bakımından nispeten tecrübeli olduğu görülmektedir; %59,7'si 10 yılın üzerinde hizmet süresine sahiptir.

Tablo II / 12 - Nasıl Öğretim Elemanı oldunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Üniversiteden hemen sonra akademik kariyere başlayarak	67	54,0
Öğretmenlikten geçişle	25	20,2
Diğer bir memuriyet görevinden geçişle	10	8,1
Özel sektörden geçişle	21	16,9
Toplam	124	100,0

Tablo II / 7 - Hizmet süresi

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
5 yıldan az	15	12,1
5-10 yıl	34	27,4
11-20 yıl	42	33,9
21-25 yıl	16	12,9
25 yıldan fazla	16	12,9
Toplam	124	100,0

Günlük bilgisayar ve internet kullanım düzeyi yüksektir (Tablo II / 9-10). %51,6'sı mesleki bilgi ve becerisinin yeterli olduğunu düşünmekte, %44,4'ü kendini geliştirmesi gerektiğine inanmaktadır (Tablo II / 17). Bununla birlikte, çok düşündürücü bir şekilde, %41,9'si abone olduğu veya düzenli takip ettiği bir dergi bulunmadığını belirtmiştir. Öte yandan, öğretim elemanlarının %27,4'ü alanları dışında da derslere girmektedir (aşağıda, Tablo II / 15). Bu öğretim üyelerinin alanları dışındaki yeterliklerinin tartışmaya açık olduğu ise şüphesizdir. Bu noktada bir başka husus, %23,4'ünün mesleğiyle ilgili hiçbir akademik etkinliğe katılmıyor oluşudur.

Tablo II / 11 - Şu anda abone olduğunuz veya düzenli olarak takip ettiğiniz bir dergi var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	72	58,1
Hayır	52	41,9
Toplam	124	100,0

Tablo II / 14 - Mesleğinizle ilgili kurs, seminer vb. faaliyetlere katılıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Evet	94	75,8
Hayır	29	23,4
Toplam	124	100,0

Meslek öğretim elemanları hakkındaki öğrenci kanaatleri durumu teyit eder mahiyettedir. Öğrencilerin ancak %30,1'i meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerini yeterli, %55,5'i kısmen yeterli ve 13,8'i tamamen yetersiz bulmaktadır.

Tablo I / 31 - Size göre meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerileri yeterli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	15	,6
Yeterli	745	30,1
Kısmen yeterli	1374	55,5
Yetersiz	343	13,8
Toplam	2477	100,0

OKUL YAPISI VE EĞİTİM DÜZENİ

- Öğretim Kadrosu Yetersizliği ve Boş Ders Sorunu

Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin öğretim kadrosu sayısal olarak da yetersizdir. Kadrolu öğretim elemanlarının önemli bölümü alanları dışında derslere girmekte, önemli sayıda dersi dışarıdan – kadrosuz- kişiler vermektedir. Buna rağmen birden fazla dersin boş geçmekte oluşu, fakülteler söz konusu iken, düşündürücüdür.

Öğrencilerin %51,8'i öğretim elemanlarının branşları dışında da derslere girdiğini belirtmiştir (Tablo I / 30). Nitekim, öğretim elemanlarının %27,4'ü alanları dışında derslere girdiklerini beyan etmektedirler. Öte yandan, okullarında dışarıdan derslere giren kadrolu olmayan öğretim görevlisi olduğunu belirten öğretim elemanı oranı %56,5'tir. Öğrencilerin %32,3'ü kadrolu olmayan öğretim elemanı oranının dörtte birden fazla olduğunu söylemiştir.

Tablo II / 15 - Alanınız dışında bir branşta derse giriyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	34	27,4
Hayır	90	72,6
Toplam	124	100,0

Tablo II / 18 - Okulunuzda derslere giren kadrolu olmayan öğretim görevlileri var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	70	56,5
Hayır	54	43,5
Toplam	124	100,0

Tablo I / 29 - Öğretim elemanlarınız arasındaki akademisyen (okulun kadrolu öğretim elemanı) olmayan öğretim elemanı oranı nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	199	8,0
En fazla dörtte bir	1476	59,6
Dörtte biri ile yarısı arası	516	20,8
Yarısı ile dörtte üçü arası	184	7,4
Dörtte üçünden fazlası	102	4,1
Toplam	2477	100,0

Kadrolu öğretim elemanları arasında önemli bir kısmının alanları dışında da derslere girmekte olmasına ve önemli oranda da kadrolu olmayan öğretim elemanı bulunmasına rağmen, öğrencilerin %28,3'üne göre, öğretim elemanlarının ise yaklaşık %13'üne göre birden fazla ders boş geçmektedir (Tablo II / 31). Aradaki farkın araştırmaya katılan öğretim elemanlarının kadrolu ve bir kısmının da yönetici olmalarından dolayı kurum asabiyesiyle ketum davranmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Her halükarda, bu veriler araştırmanın fakültelerde yapıldığı gerçeği dikkate alınarak değerlendirildiği takdirde durumun çok düşündürücü olduğu açıktır.

Tablo I / 28 - Kısmen veya tamamen boş geçen dersiniz var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	20	,8
Hayır	1755	70,9
1-3 ders	583	23,5
4'ten fazla ders	119	4,8
Toplam	2477	100,0

- Eğitim Altyapısı

Araştırmaya katılan öğretim elemanları ile öğrencilerin önemli bölümüne göre, mesleki eğitim ve teknik eğitim “fakülte”lerinde, çok da uygun olmayan binalarda ve yeterli sayılamayacak, sektördeki seviye ile beklendiği kadar uyumlu olmayan bir teknik altyapıyla eğitim verildiği anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanlarının sadece %37'si okullarının binasını mesleki ve teknik eğitim için yeterli, %43,5'i kısmen yeterli bulmakta, %17,7'si tamamen yetersiz olarak görmektedir.

Tablo II / 40 - Okulunuzun binası mesleki ve teknik eğitim için uygun mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Uygun	46	37,1
Kısmen uygun	54	43,5
Uygun değil	22	17,7
Toplam	124	100,0

Öğrencilerin %25,7'si okullarının teknik donanımını tamamen yetersiz, %54,7'si ise kısmen yeterli bulmaktadır. Bu oranlar öğretim elemanlarında sırasıyla %14,5 ve %52,4'tür (Tablo II / 41). Öğretim elemanlarının %36,3'ünün okullarındaki en büyük sorun olarak teknik altyapının "eksikliği/eskiliği/yokluğu"nu belirtmiş olmaları durumu teyit etmektedir.

Tablo I / 27 - Okuduğunuz okulda mesleğinizle ilgili laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar yeterli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	14	,6
Yeterli	471	19,0
Kısmen yeterli	1355	54,7
Yetersiz	637	25,7
Toplam	2477	100,0

Tablo I / 42 - Sizce mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin genel olarak en büyük sorunu nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	8	6,5
Eğitim ve öğretimde kullanılan araç, gereç ve malzemenin eksikliği/eskiligi/yokluğu	45	36,3
Öğretim elemanlarının yetersizliği	11	8,9
Beceri eğitimi görülen yerlerdeki imkanların yetersizliği	17	13,7
Sınıfların kalabalıklığı	14	11,3
Öğrenci kalitesinin düşüklüğü	29	23,4
Toplam	124	100,0

Öte yandan öğrencilerin %29,2'si okullarındaki teknik altyapının sektördeki seviye ile hiç uyumlu olmadığını, yaklaşık %50'si ise kısmen uyumlu olduğunu düşünmektedir.

Tablo I / 36 - Okulunuzun laboratuvar ve teknolojik imkanları, ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumlu mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	19	,8
Evet	498	20,1
Kısmen uyumlu	1237	49,9
Hayır	723	29,2
Toplam	2477	100,0

- Müfredat, Uygulama, Staj ve Yeterlik

Öğretim elemanları müfredat ve yürütülmesi bakımından her ne kadar nispeten olumlu beyanlarda bulunmuş görünüyorsa da, uygulamada öğrencilerin uzmanlaşmaya yönlendirilmedikleri ve henüz işte çalışmaya/hayata hazırlanmadıkları açığa çıkmaktadır. Staj uygulamalarının ise etkili olmadığı; okullarda verilen eğitimin sosyal-kültürel etkinlik ve yabancı dil öğretimi boyutlarının çok zayıf kaldığı anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanlarının %41,1'i okullarında verilen müfredatı yeterli, %47,6'sı kısmen yeterli, %10,5 ise tamamen yetersiz görmektedir (Tablo II / 32). Eğitimin mesleğe hazırlık/bilimsel formasyon dengesini ise öğretmenlerin sadece %29'u (Tablo II / 20), öğrencilerin sadece %25,8'i her iki bakımdan da yeterli görmektedir. Müfredat ve uygulama ile ilgili asıl sorun ise, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendirilmeleri konusunda ortaya çıkmıştır: Öğrencilerin 50,1'i (Tablo I / 37), öğretim elemanlarının %50,8'i bu soruya olumsuz cevap vermişlerdir.

Tablo I / 23 - Okulunuzdaki eğitimin mesleğe hazırlık/ bilimsel formasyon dengesini nasıl buluyorsunuz? (Öğrenci)

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	23	,9
Her iki bakımdan da yeterli	639	25,8
Mesleki eğitim ağırlıklı	959	38,7
Bilimsel formasyon ağırlıklı	179	7,2
Her iki bakımdan da yetersiz	677	27,3
Toplam	2477	100,0

Tablo I / 44 - Okulunuzda öğrenciler eğitimini aldıkları bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor mu? (Öğretim elemanı)

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	59	47,6
Hayır	63	50,8
Toplam	124	100,0

Öğretmenlerin %63,7'si okuldaki sosyal ve sportif faaliyetleri yetersiz görmekte, %69,4'ü ise yabancı dil eğitimini mesleki açıdan yetersiz olarak değerlendirmektedir (Tablo II / 47 ve 48). Bu arada, öğrencilerin %30,6'sı okulda verilen eğitimin mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmelerini sağlamadığı görüşündedir.

Tablo I / 35 - Okuldaki eğitiminiz mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmenizi sağlayabiliyor mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	23	,9
Evet	372	15,0
Kısmen	1324	53,5
Hayır	758	30,6
Toplam	2477	100,0

Öte yandan, %51,5'i staj yeri bulmakta zorlandığını belirten (Tablo I / 34) öğrencilerin sadece %17,8'i stajın meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenler de aynı seviyede olumlu kanaat belirtmişlerdir (Tablo II / 43).

Tablo I / 33 - Endüstride yapılan staj/beceri eğitimi uygulaması meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli midir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	18	,7
Yeterli	442	17,8
Kısmen yeterli	1419	57,3
Yetersiz	598	24,1
Toplam	2477	100,0

Okulda aldıkları eğitimi kendilerini mesleğe hazırlamada oldukça yeterli gören öğrencilerin oranı %19,8, kısmen yeterli görenlerin oranı %60, yetersiz görenlerin oranı ise %19,7'dir (Tablo I / 26). Okulda verilen bilgi ve becerinin öğrencilerin iş hayatında yeterli olmasını sağlayacağını düşünen (Tablo II / 36) öğretim elemanlarının oranı %36,3, kısmen sağlayacağını düşünenlerin oranı ise 57,3'tür. Bu nispi iyimserliğe rağmen, öğrencilerin %50,9'u mesleğiyle ilgili bir işte çalışmaya hazır olmadığını, öğretmenlerin ise %59,7'si okulda verilen eğitimin öğrencileri hayata yeterince hazırlamadığını düşünmektedirler.

Tablo I / 43 - Mesleğinizle ilgili bir işte çalışmaya hazır olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	47	1,9
Evet	1170	47,2
Hayır	1260	50,9
Toplam	2477	100,0

Tablo II / 28 - Okulda verilen eğitimin öğrencilerinizi hayata yeterince hazırladığına inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	48	38,7
Hayır	74	59,7
Toplam	124	100,0

- Çevre Sektörlerle İlişki/İşbirliği, Gelişmeye Uyum Çabaları

Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin ilgili çevre sektörleriyle beklenen düzeyde işbirliği ve ilişki kuramadıkları, buna karşılık gelişme gayretini içerisinde uluslararası kuruluşlarca yürütülen projelere katıldıkları gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %54,6'sı (Tablo I / 44), öğretim elemanlarının ise %33,1'i okullarının çevredeki sektörlerle yürüttüğü müşterek proje bulunmadığını belirtmişlerdir. Öğretim üyelerinin beyanı esas alındığında bile işbirliği düzeyinin yeterli seviyede olmadığı söylenebilir. Esasen öğretim elemanları da ilgili sektör kuruluşlarıyla ilişki düzeyinin %41,9 kısmen yeterli, %33,9 yetersiz olduğunu belirterek bu yargıyı teyit etmektedirler (Tablo II / 39).

Tablo II / 29 - Okulunuzun çevredeki sanayi, ticaret, turizm, inşaat vb. sektörleriyle birlikte yürüttüğü müşterek projeler var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Evet	82	66,1
Hayır	41	33,1
Toplam	124	100,0

Öte yandan, öğrencilerin %50,9'una göre okulları AB ve Dünya Bankası gibi kuruluşların projelerinde yer almaktadır (Tablo I / 45). Öğretim elemanlarının %70,2'si bu soruya olumlu cevap vermişlerdir. Öğretim elemanlarının beyanı esas alındığında, fakültelerin kendini geliştirme çabaları için sağlanan uluslararası imkanlardan başarılı bir şekilde yararlanmaya çalıştıkları sonucuna varılabilir.

Tablo II / 30 - Okulunuz AB ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların projelerinde yer alıyor mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	4	3,2
Evet	87	70,2
Hayır	33	26,6
Toplam	124	100,0

KATSAYI UYGULAMASI VE UNVAN/STATÜ SORUNU

- Katsayı Uygulaması

Üniversiteye giriş sınavında uygulanan meslek liseli çıkışlıların sınav puanlarının kısıtlanmış alanlar dışında düşük katsayı ile çarpılması uygulamasından, öğrenci ve öğretim elemanları itibarıyla, çarpıcı bir şekilde mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin de şikayetçi ve mağdur oldukları saptanmıştır.

ÖSS puanının düşük katsayıyla çarpımı uygulamasını öğrencilerin %81,5'i, öğretim elemanlarının ise %62,1'i (Tablo II / 27) yanlış bulmaktadır. Aradaki fark, sorunu doğrudan yaşayanların öğrenciler olmasından ileri gelse gerektir. %70,5'i meslek lisesi çıkışlı olmasına, dolayısıyla ek puan avantajından yararlanmasına rağmen öğrencilerin %69'u okullarını iki ve daha fazla kez sınava girdikten sonra kazanmış; %34,3'ü bir yıl, %37,1'i iki yıl ve daha fazla olmak üzere %71,4'ü üniversiteye giriş sınavına hazırlanmak için dershaneye gitmiştir (yukarıda, Tablo I / 16, 17 ve 18). Bu oranlar katsayı uygulamasının meslek liselerini ne derece bozduğunun ve öğrencileri ne derece zorladığının göstergesidir. Öğrencilerin %70,6'sının daha yüksek bir puan alıp başka bir okula girme imkanı bulsalar da şu andaki okullarını tercih etmeyeceklerini belirtmiş olmaları da manidardır (Tablo I / 22).

Tablo I / 25 - Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarının alanları dışındaki tercihlerinin, puanların düşük katsayıyla çarpılması suretiyle kısıtlanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	40	1,6
Doğru bir uygulama	419	16,9
Yanlış bir uygulama	2018	81,5
Toplam	2477	100,0

Öte yandan, %23,4'ü fakültelerinin en büyük sorunu olarak öğrenci kalitesinin düşüklüğünü (yukarıda, Tablo II / 42) gören öğretim elemanlarının %61,3'ü uygulamanın yürütüldüğü son 10 yıl zarfında okullarına gelen öğrenci kalitesinin düştüğünü belirtmekte, bir nevi bu uygulamayı telafi amacıyla getirilmiş olan meslek liseli çıkışlılara ek puanlı öğrenci kabul sisteminden ise %55,6 oranında rahatsız olduklarını belirtmektedirler (yukarıda, Tablo II / 21).

Tablo II / 23 - Son 10 yılda okulunuza gelen öğrenci kalitesinde bir değişiklik oldu mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	5	4,0
Kalite düştü	76	61,3
Kalite değişmedi	30	24,2
Kalite yükseldi	13	10,5
Toplam	124	100,0

- Unvan/Statü Sorunu

Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinde, gerek öğrenci gerek öğretim elemanı düzeyinde, mezunların unvan ve statüsü ve buna bağlı olarak fakültelerin statüsü çözüm bekleyen önemli bir sorun olarak algılanmaktadır.

Öğrenciler, mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin en büyük sorunu olarak ikinci sırada %23,5 ile endüstri ve iş hayatında statü/unvan belirsizliğini göstermektedirler.

Tablo I / 47 - Size göre mesleki ve teknik eğitim fakültelerindeki öğrencilerin en büyük sorunu nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	65	2,6
Üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmaları	488	19,7
Okullardaki eğitim kalitesinin yetersizliği	401	16,2
Mezuniyet sonrası iş bulamama kaygısı	941	38,0
Endüstri ve iş hayatında statü/unvan belirsizliği	582	23,5
Toplam	2477	100,0

Nitekim, öğretim elemanlarının %78,2'si fakültelerinin statüsünün değiştirilmesini istemekte; bunların %60,8'i fakültelerinin statüsünün teknoloji fakültesi, %21,6'sı ise mühendislik fakültesi olması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo II / 45 - Sizce Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin statüleri değiştirilmeli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	97	78,2
Hayır	27	21,8
Toplam	124	100,0

Tablo II / 46 - (DİKKAT! Bu tablo sadece bir üstteki soruya “Evet” diyenlerden oluşmaktadır.) Sizce Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin statüsü ne olmalıdır?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	6,2
Mühendislik Fakültesi	21	21,6
Teknoloji Fakültesi	59	60,8
4 yıllık yüksek okul	5	5,2
Eğitim Fakültesi	2	2,1
Diğer	4	4,1
Toplam	97	100,0

**MESLEKİ TEKNİK ORTA VE
YÜKSEK ÖĞRETİM**

MESLEKİ TEKNİK ORTA VE YÜKSEK ÖĞRETİM

Prof. Dr. Duran ALTIPARMAK

Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

1. GİRİŞ

Türkiye’de yıllardır tartışılan konuların başında, mesleki-teknik eğitimin içinde bulunduğu sıkıntılar gelmektedir. Problemin temelinde; her düzeyde nitelikli insan gücü yetiştirilememesi olduğu söylenebilir. Son yıllarda, AB projeleri kapsamında mesleki-teknik eğitimin problemleri daha sık gündeme gelmiş, çeşitli faktörler ve çözüm önerileri, birçok toplantıda tartışılmıştır. Uluslararası kriterlere uygunluk ve AB’ye uyum çalışmaları kapsamında yapılan çalıştayların sonucu olarak, mesleki-teknik eğitim sisteminde köklü değişikliklere ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Ülkemizin ihtiyaçları ve dünyadaki gelişmeler, mesleki yeterliliklerin belgelendirildiği bir kalite güvence sistemine ulaşmamızı zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda; uluslararası nitelikli meslek standartları, eğitim kurumlarımızın eşdeğerliği, işgücü niteliklerinin ölçülebilir olması gibi konular öne çıkmıştır.

2006 yılında tamamlanan Avrupa Birliği’nin desteklediği, Milli Eğitim Bakanlığının yürüttüğü Mesleki-Teknik Eğitimi Güçlendirme Projesi (MEGEP), özellikle endüstriyel teknik orta öğretim programlarının geliştirilmesi hususunda ümit vermiştir. Bu projenin amacı, mesleki-teknik orta öğretimde yeterliliklere bağlı modüler eğitim-öğretim programlarını geliştirmektir. 9. sınıfı ortak olmak üzere genel lise eğitimi ile beraber 4 yıl olarak yapılandırılan programların uygulanmasına başlanmıştır.

Ancak, yüksek öğretim aşamasında beklenen değişim gerçekleştirilememiştir. Mesleki Teknik Eğitimin Modernizasyonu (MTEM) adı altında yürütülen ve tamamlanan proje, özellikle Teknik Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırmasını öngörmüş, ve fakat bu konuda yapılan çalışmalar, ilgili fakültelerin değişim talepleri doğrultusunda

sonuçlanmamıştır. Bu raporda, mesleki-teknik orta ve yüksek öğretimde yaşanan bazı temel problemler ele alınacak ve yapılan çalışmalar ışığında önerilerde bulunulacaktır.

2. MESLEKİ-TEKNİK ORTA ÖĞRETİMİN MEVCUT DURUMU VE PROBLEMLER

Yapılan bir araştırma, meslek lisesi öğrencilerinin yaklaşık %60'nın okudukları okuldan mutlu olmadıklarını göstermiştir (Ö. Kayır ve arkadaşları, 2004). Bu okulların, öğrencileri mesleğe hazırlamadığı bilinmektedir. Meslek lisesi öğrencilerinin %80 gibi büyük çoğunluğu üniversiteye girişte haksızlığa uğradıklarını ve devletin meslek liselerini ihmal ettiğini ifade etmektedirler. Diğer yandan, endüstri ve iş dünyası bu okul mezunlarının niteliklerinin çok düştüğü görüşündedirler. Nitekim öğrencilerin %52'si, mesleği ile ilgili bir işte çalışmaya hazır olmadıklarını belirtmişlerdir.

Yapılan bir başka araştırmanın da ortaya koyduğu gibi, hizmet ve üretim sektörünün mesleki eğitimin planlama, karar, uygulama ve denetim aşamalarına işverenleri temsil eden kuruluşlar katılmamaktadır. Firmaların okul-sanayi işbirliği programlarına %60 oranında katılmadığı tespit edilmiştir. İşyerlerinin eleman ihtiyaçlarını meslek lisesi, meslek yüksek okulu ve çıraklık okulu gibi mesleki eğitim kurumlarından gelenlerden karşıladıklarını ifade edenlerin oranı %27,1'dir. İşverenler ile mesleki eğitim kurumları arasındaki kopukluğa ilişkin, daha birçok araştırma verisi bulunmaktadır. Ülkemizdeki mesleki eğitim sisteminin cazibesini yitirmesinde, sistemdeki eksiklik ve yanlışlıklar kadar, bu kopukluğun da etkisi olduğu açıktır. İşverenler, mesleki eğitim sisteminin, ihtiyaçları olan nitelikli personeli yetiştirecek şekilde geliştirilmesi yönünde sivil toplum baskısı oluşturmuş değildirler (İTO, 2006).

Böyle olumsuz bir sonuca gelinmesinde, ilköğretimde başlaması gereken rehberlik ve yönlendirmenin yetersizliğinden üniversiteye girişteki engellere kadar birçok problem sıralanabilir. Genel olarak aşağıdaki tespitleri ifade etmek mümkündür:

- Endüstri ve iş hayatının ihtiyaç duyduğu nitelikli mesleki ve teknik insan gücü yetiştirilememektedir.
- Mesleki-teknik eğitime yönelme azalmıştır. Son yıllarda mesleki orta öğretim öğrenci oranı %35, diğer liselerin oranı ise %65'lere ulaşmıştır. Birçok gelişmiş Avrupa ülkesinde bu oranlar tam tersinedir.
- Mesleki-teknik orta öğretimden lisans düzeyinde yüksek öğretime geçiş umudu kalmamıştır. Meslek lisesi öğrencilerinin %79,5'u 4 yıllık bir lisans programına girmelerinin mümkün olmadığını düşünmektedir. Teknik lise programları ile genel lise fen kolu programları aynı olduğu halde (Çizelge 1) ÖSS katsayı uygulaması, teknik lise mezunlarının üniversiteye girişlerini imkansız hale getirmiştir.
- Mesleki-teknik orta öğretime başvurularda %50'ye varan azalma olmuştur. Bu durum, Milli Eğitim Bakanlığı istatistiklerinde açıkça görülmektedir (Şekil 1, Çizelge 3).
- Başarılı öğrenciler, mesleki-teknik öğretim dışındaki orta öğretim kurumlarını tercih etmektedirler. Mesleki-teknik orta öğretime gelen ilköğretim mezunlarının mezuniyet puanlarında son 10 yılda ortalama %30 oranında düşüş olmuştur. Bu düşüş, bu okulların kalitesindeki gerilemenin de önemli bir göstergesidir (Şekil 2, Çizelge 3).
- İlköğretimde mesleki-teknik eğitime yönlendirme ve rehberlik hizmetleri yeterince yapılmamaktadır. Buna bağlı olarak yanlış seçim yapılmakta ve mesleki-teknik orta öğretimden mezun olanların öğrenim gördüğü alanda çalışma oranı ortalama olarak sadece %10-15 arasında değişmektedir.
- Yukarıda belirtilen problemin nedeni olarak iş ve istihdam şartları etkili olsa da belirlenen meslek standartlarına uygun eğitimin yapılmaması daha belirleyici sebep olarak görülmektedir. Çünkü sanayici ve KOBİ'ler Endüstri Meslek Lisesi çıkışlıların bilgi ve becerilerinden memnun değildirler.
- Öğretmen standartları ve seçimi daha etkili kriterlere dayandırılmadığından öğretmen kalitesi de tartışılır hale gelmiştir.

- Sanayi kuruluşlarının, Endüstri Meslek Liselerinin gelişen teknolojiye uygun olarak donatılmasında katkıları yok denecek kadar azdır. İşletmelerden uygulama amacıyla yeterince faydalanılamamaktadır.

3. TEKNİK LİSE VE GENEL LİSE FEN KOLU PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

6 Mayıs 1972 tarih ve 253 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile Teknik Lise programından mezun olanların, alanlarında gördükleri eğitime göre “**Teknisyen**” unvanı alması ve lise fen kolu mezunu sayılması öngörülmüştür. Aşağıdaki çizelgede verilen temel bilim ders listesi ve saatlerinin, Teknik Lise programının Genel Lise fen alanı programı ile hemen hemen aynı olduğu görülmektedir.

Çizelge 1

Teknik Lise ve Genel Lise Müfredatlarında Okutulan Temel Bilim Ders Saatleri

DERSLER	Sınıflara göre ders saatleri dağılımı									
	GENEL LİSE				TEKNİK LİSE					
	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	Top	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf	Top	
Matematik	Ortak	5	5	10	Ortak	3	3	3	9	
Fizik		4	4	8		3	3	2	8	
Kimya		3	3	6		2	3	2	7	
Biyoloji		2	3	5		2	3	-	5	
Geometri		2	-	2		-	-	3	3	
TOPLAM		16	15	31		10	12	10	32	

4. ÖSS KATSAYI UYGULAMASI ÖNCESİ VE SONRASINDA MESLEKİ-TEKNİK ORTA ÖĞRETİMİN DURUMU

Üniversiteye giriş sınavları, genel yetenek ve dil sınavı dışında, sözel, sayısal ve eşit ağırlıklı olarak kategorize edilmiştir. Sınava giren öğrenciler açısından bakıldığında, hiçbir şekilde mezun olduğu okul türü ayırımı

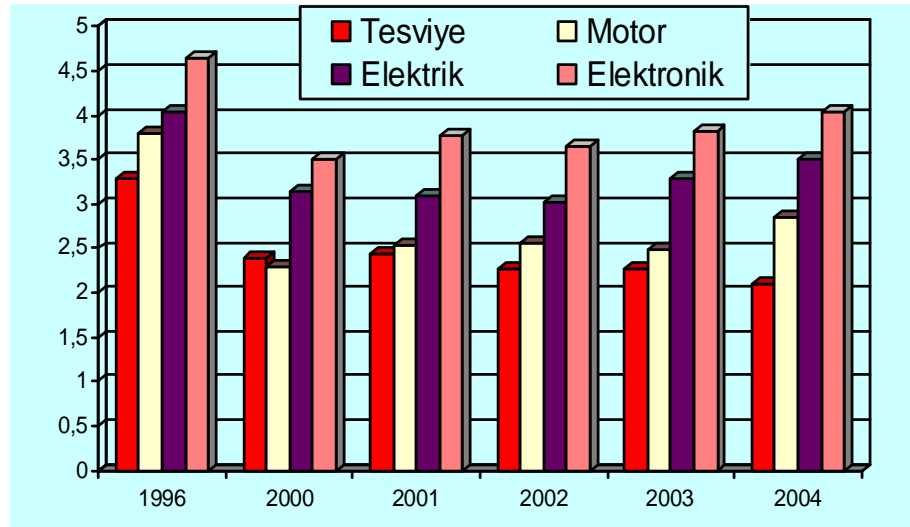
gözetmeksizin her adaya aynı sorular sorulmaktadır. Yani adaylar, üniversiteye girmek için eşit şartlar altında bireysel başarıyı esas alan bir yarışa tabi tutulmaktadır. Sorulara verilen cevaplar bakımından, Teknik Lise mezunları ile Genel Lise mezunları karşılaştırıldığında, aralarında fark olmadığı görülmektedir (Çizelge 2). Ancak; 4 yıllık programlara yerleştirme aşamasına gelindiğinde her şey tamamen değişmektedir. Elde edilen ham puanlar, mesleki-teknik ortaöğretim mezunları için 0,3 katsayı ile çarpılırken, genel lise mezunları için 0,8 katsayı ile çarpılarak büyük bir adaletsizlik yapılmaktadır.

Çizelge 2
Teknik Lise Ve Genel Liselerin ÖSS 2005 Sınavı Ortalama
Cevapladıkları Doğru Sayıları (YÖK Strateji Raporu 2007)

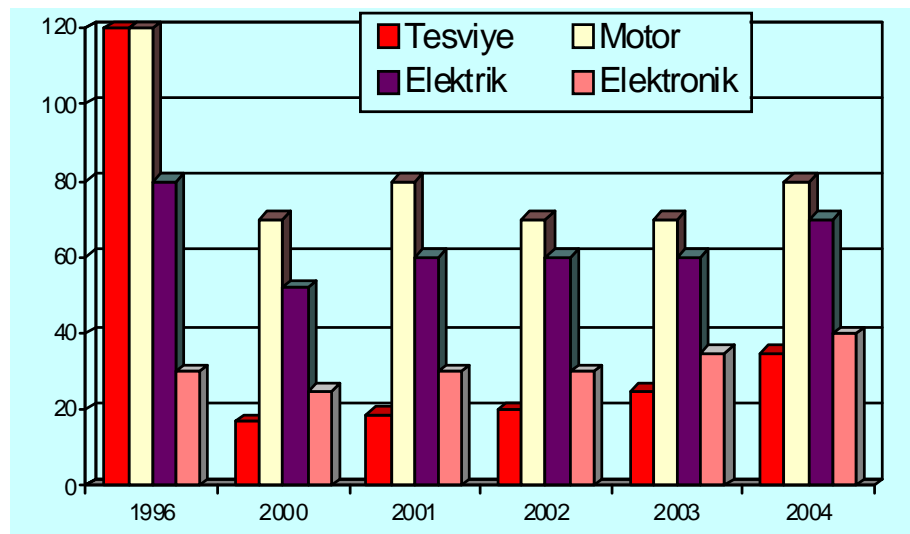
Lise tür	Başvuran sayısı	Matematik 45 soru	Fen 45 soru	Türkçe 45 soru	Sosyal 45 soru
Genel lise	294.000	5,72	2,25	20,11	11,81
Teknik lise	4.965	5,41	2,54	8,64	2,38

1999 yılında başlatılan bu haksız uygulama, 2005 yılı Haziran ayında YÖK genel kurulunda ele alınmıştır. 0,3 ve 0,8 katsayıları arasındaki büyük farkın kapatılması önerilmiş, ancak 7 oya karşılık 9 oy ile bu katsayı uygulamasına devam kararı çıkmıştır. *Katsayı uygulamasının başladığı 1999 yılından önce ve daha sonraki yıllarda mesleki-teknik orta öğretim kurumlarındaki olumsuz değişimler; hem bu kurumlara ilginin azalması hem de öğrenci kalitesinin düşmesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Sonuçlar, aşağıdaki grafiklerde ve çizelgelerde açıkça görülmektedir.*

Şekil 1
1996-2004 yılları arasında Endüstri Meslek Lisesine giren öğrenci sayıları

Şekil 2
1996-2004 yılları arasında Endüstri Meslek Lisesi bölümlerine giren öğrencilerin ortalama giriş puanları

Çizelge 3
1996-2004 yıllarında Endüstri Meslek Liselerinin çeşitli bölümlerine
kayıt yaptıran öğrenci sayıları ve diploma notları (Gazi Teknik ve
Endüstri Meslek Lisesi)

BÖLÜM	1996		2000		2001		2002		2003		2004	
	Not	Sayı	Not	Sayı	Not	Sayı	Not	Sayı	Not	Sayı	Not	Sayı
Elektronik	4,66	30	3,50	25	3,77	30	3,65	30	3,82	35	4,05	40
Elektrik	4,05	80	3,15	52	3,10	60	3,03	60	3,30	60	3,50	70
Motor	3,80	120	2,30	70	2,53	80	2,55	70	2,48	70	2,85	80
Tesviye	3,30	120	2,40	17	2,43	19	2,27	20	2,27	25	2,09	35
Kalıp	3,10	40	2,36	8	2,44	9	2,24	12	2,40	30	2,09	33
Metal	2,90	40	2,15	19	2,18	22	2,21	14	2,23	16	2,12	26
Mobilya	2,70	40	2,10	15	2,23	17	2,31	5	2,30	18	2,10	28

5. MESLEKİ-TEKNİK YÜKSEK ÖĞRETİMİN BUGÜNKÜ DURUMU VE PROBLEMLER

5.1 Meslek Yüksekokulları (MYO)

Türkiye'deki iş ve eğitim durumuna bakıldığında, bir taraftan endüstri ve iş dünyasında nitelikli eleman ihtiyacı, diğer taraftan iş bekleyen ancak beceri eğitiminden yoksun büyük bir genç nüfus bulunduğu görülmektedir. İlköğretimden yükseköğretime kadar eğitimin tüm basamaklarını doğrudan etkileyen bu durum, mesleki eğitim sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye'de üniversiteye yönelişin en önemli sebeplerinden birisi iş bulma kaygısıdır. Diğer sebep ise toplumda daha iyi bir statü kazanmaktır. Ortaöğretimdeki öğrenciler, üniversitelerin lisans programlarına girme şanslarının daha yüksek olacağı düşüncesiyle, meslek liseleri yerine genel liseleri tercih etmektedirler. Son yıllarda mesleki-teknik orta öğretime yönelişin belirgin bir şekilde artmasında üniversiteye girişteki katsayı uygulamasının etkisi olduğu söylenebilir.

Orta öğretimden yüksek öğretimin lisans programlarına yerleşen öğrencilerin oranı toplam başvurulara göre sadece %10 civarındadır. Lisans programlarına yerleşen bu %10'luk öğrenci kitlesi içinde mesleki-teknik orta öğretimin payı ise %1'den daha düşüktür.

Teknik bilgi ve becerisi usta ve teknisyenin üzerinde, nitelikli tekniker yetiştirmek üzere kurulan MYO'larda son yıllarda öğrenci sayısının artışı, bu okulların cazipliğinden ziyade, sınavsız geçişin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Ancak mezunların kalite ve nitelikleri sorgulanmaya muhtaçtır.

5.1.1 Meslek Yüksekokullarında (MYO) Mevcut Durum ve Genel Sorunlar

Meslek yüksekokulları, 1981 yılında üniversitelere devredildikten sonra ciddi bir gelişme göstermiştir. 1982–83 öğretim yılında 54 olan okul sayısı, 2004–2005 öğretim yılında 469'a; 13.170 olan öğrenci sayısı, 475.838'e; 480 olan öğretim elemanı sayısı ise 5307'ye ulaşmıştır. MYO'ların sayıca %10'u illerde, %83'ü ilçelerde, %7'si beldelerdedir. Öğrenci sayısı bakımından illerdeki oran %58, ilçelerdeki %39, beldelerdeki ise %3'dür. Bugün itibarıyla 486 MYO'nun yalnız %21'i Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) okulları ile ilişkili, kalanı tamamen üniversite bünyesindedir.

2006 yılı itibarıyla toplam 486 MYO bulunmaktadır. 6.718 öğretim elemanının görev yaptığı bu okullarda öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı 67'dir. Ancak, gelişmiş ülkelerdeki benzer okulların durumuna bakıldığında bu oranın, Almanya'da 6, Japonya'da 9 ve ABD'de ise 21 olduğu bilinmektedir.

2005-2006 eğitim-öğretim yılında MYO'lara kaydolun öğrenci sayısı 175.931, okuyan öğrenci sayısı 441.074, mezun sayısı 81.866'dır. Bu rakamlara göre örgün yükseköğretimde okuyan 1.356.117 öğrencinin %32.5'i mesleki eğitimdedir (YÖK Strateji Raporu).

Ancak bu rakamların gösterdiği okul, program, öğretim elemanı ve öğrenci sayılarındaki göreceli artışa karşılık, meslek yüksekokullarının günümüzde önemli sorunları vardır (5. komisyon raporu).

4702 sayılı yasa ile 2002-2003 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan sınavsız geçiş ve 1999 yılından beri uygulanan ÖSS katsayı uygulamasının MYO'ları nasıl etkilediği Çizelge 4'te görülmektedir.

Çizelge 4
Meslek lisesi mezunlarının değişen sınav sistemlerine bağlı olarak
önlisans ve lisans programlarına yerleşme yüzdeleri (1. Komisyon
Raporu, 2007)

Yıllar	Öğrenci Sayısı	Meslek Liselerinden Ön lisans programlarına giren öğrenci (%)	Meslek Liselerinden lisans programlarına giren öğrenci (%)
1998	14083	47,3	52,7
1999	23722	56,6	43,4
2000	21524	61,8	38,2
2001	21933	63,9	36,1
2002	76505	89,5	10,5

Sınav sistemindeki değişim, üniversite yerleştirme sisteminde farklı katsayı uygulaması, meslek lisesi mezunlarının lisans programlarına girme yüzdesini önemli ölçüde azaltmıştır. Diğer taraftan ön lisans programına yerleşen meslek lisesi mezunlarının yüzdesindeki artış ise sınavsız MYO yerleşmeden kaynaklanmaktadır.

Sınavla öğrencilerin alındığı dönemlerde kalite sorunlarından şikayetçi olunsa da çıkarılan sınavsız geçiş uygulaması ile Meslek Yüksekokulları çok daha kötü bir öğrenci profili ile karşı karşıya kalmıştır. Sınavsız geçiş uygulaması böyle devam ettiği sürece orta öğretimdeki başarıları zayıf olan öğrenciler, Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi (METEB) kapsamında yararlanarak okullara yerleşmeye devam edeceklerdir. Başarısızlık MYO'da da devam edecek ve iki yıllık okulları en az dört yıl işgal edeceklerdir. Bu olumsuzluğun önüne geçilmesi ve başarısız öğrencilerin sisteme girmelerini önlemek için sınavsız geçiş sistemi ile METEB sisteminin değiştirilmesi zorunlu ve gerekli görünmektedir.

Genel olarak MYO'ların sorunlarının temelinde öğrenci kalitesi, öğretim elemanı yetersizliği ve fiziki alt yapı yetersizliği vardır. Bu ana başlıklar altında, MYO'da yaşanan sıkıntıları aşağıdaki gibi ifade etmek mümkündür:

- Ülkemizde meslek yüksekokullarına ilgi, gelişmiş ülkelerdeki ön lisans programlarına göre düşüktür.
- Sınavsız geçiş uygulaması ile özellikle meslek lisesi çıkışlıların eğitim-öğretim düzeyi çok düşmüştür.
- Teknik lise ve anadolu teknik lise mezunları daha başarılı olmalarına rağmen, bu öğrencilerden de homojen olmayan yapı nedeniyle yeterli motivasyon ve verim alınmamaktadır.
- Meslek yüksekokulu eğitiminde okul, bina, atölye, laboratuvar, ders araç-gereç ve iç donanımıyla ilgili sorunlar had safhadadır.
- Nitelikli öğretim elemanı temininde sorunlar yaşanmaktadır. Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı ortalama 67'dir.
- İş dünyasının beklentileri dikkate alınarak programların güncellenmesi ve donanımların buna göre geliştirilmesi mümkün olmamaktadır.
- Öğretim elemanı kadroları yetersizdir ve pedagojik formasyon eksikliği vardır.
- MYO açılırken bölgesel ihtiyaçlar ve bulunduğu yerin gelişmişliği dikkate alınmamıştır.
- Öğretim elemanı ve yönetici seçiminde alanında uzmanlık ve deneyime önem verilmemektedir.

5.1.2 Meslek Yüksekokulu problemlerine çözüm önerileri

- Meslek liselerinden MYO'lara sınavsız geçişe son verilmelidir.
- Okul ve program açılması için gerekli ölçütler göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretim elemanı yetiştirme /geliştirme programları uygulanmalıdır.
- Geliştirilen derslerin içeriklerine uygun kitap ve ders notu yazılmalıdır.
- Eğitim programı 2-3 senede bir gelişen şartlar ve teknolojiye bağlı olarak yenilenmelidir.
- Bilgi paylaşımı ve tecrübe aktarımı için Meslek Yüksekokulları arasında öğretim elemanı değişim programı uygulanmalıdır.
- Aynı veya benzer programdaki öğretim elemanları için iki yılda bir gündemli seminer ve konferanslar düzenlenmelidir.
- Meslek Yüksekokullarının eğitim-öğretim kalitesini geliştirebilmek ve denetleyebilmek için bir Kalite Güvence Merkezi oluşturulmalıdır.

- İmkanları sınırlı olan Meslek Yüksekokullarının laboratuvar uygulamalarını gerçekleştirebilmeleri için deneylerin sanal ortamda yapılabileceği bir bilgisayar laboratuvarları kurulmalıdır. Özellikle gerçek laboratuvar imkanına sahip olmayan Meslek Yüksekokulları sanal laboratuvar oluşturma konusunda teşvik edilmelidir.
- Sanayi ve Ticaret Odaları ve sanayiciler ile işbirliği imkanları araştırılmalı ve geliştirilmelidir. Öğretim elemanlarının endüstri deneyimini artırma programlarına devam edilmelidir.
- Ulusal veya uluslararası kaynaklardan temin edilecek kredilerle Meslek Yüksekokullarının geliştirilmesine devam edilmelidir.
- Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının program bölüm ve müfredatları bu çalışmaya paralel yeniden düzenlenmelidir.
- Müfredat geliştirme ve yeni programların açılması ile ilgili teklifleri değerlendirmek için YÖK bünyesinde bir birim kurulmalıdır.
- Sertifika eğitimine özel önem verilmeli ve sertifika geçerliliği ile ilgili bir kalite güvence merkezi kurulmalıdır.
- Meslek Yüksekokullarına alınacak öğretim görevlisi ve okutmanlarda pedagojik formasyon şartı getirilmeli, yüksek lisans ve iş tecrübesi tercih sebebi olmalıdır.
- Bir programın yürütülmesinde en az 3 öğretim elemanına ihtiyaç olduğu gözönünde tutulmalı ve öğrenci sayısındaki artış oranına göre yeterli öğretim elemanı plânlanmalı ve istihdam edilmelidir.
- Geliştirilen programın uluslararası akreditasyon çalışmaları yapılmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliği protokolleriyle işyerinde eğitim yöntemleri denenmelidir.
- Dokümantasyonu tam ve uygun hazırlanan (kitap, cd vs.) dersler için soru bankası merkezi oluşturulmalıdır.

5.2 Teknik Eğitim ve Mesleki Eğitim Fakülteleri

Son yıllarda ülkemizde açılan Teknik Eğitim Fakültelerinin sayısı 19'a yükselmiştir. Bu fakültelerden mezun olan öğrencilerin Teknik Öğretmen unvanı alarak Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Endüstri Meslek Liseleri, Çıraklık Eğitim Merkezleri ve Çok Programlı Liselerde Teknik Öğretmen olarak istihdam edilmeleri planlanmıştır. Teknik Eğitim Fakültelerinden

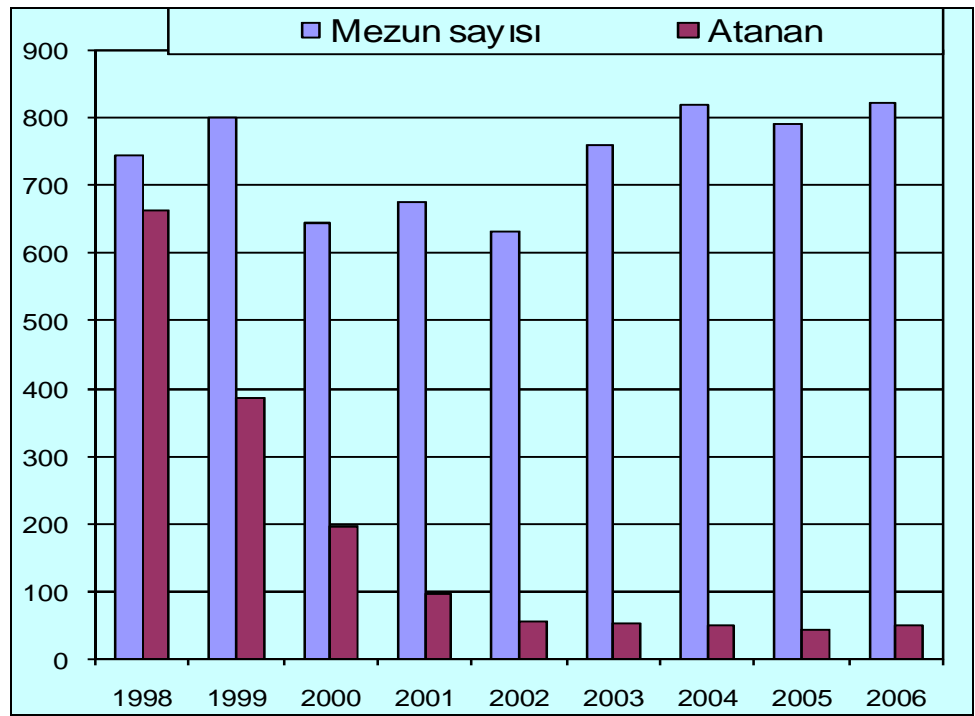
mezun olan Teknik Öğretmenlerin başka bir alanda (örneğin endüstride) istihdam edilmesi amaçlanmamıştır. Buna rağmen, geçmiş yıllarda olduğu gibi bugün de Teknik Eğitim Fakültesi mezunları endüstrinin her alanında görev almaktadırlar. Ancak, öğretmenlik yapmayan bu teknik elemanların belirli bir unvan ve statüleri yoktur. Dolayısıyla; mezunların üretim ve hizmet sektöründe çalışmalarını teşvik edilmemekte, aksine cesaretleri kırılmaktadır. Son yıllarda mesleki ve teknik orta öğretime ilginin azalması ile Milli Eğitim Bakanlığının Teknik Öğretmen ihtiyacı da hemen hemen ortadan kalkmış durumdadır. Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarının son yıllarda öğretmen olarak atanma oranı % 4 civarındadır. Tipik bir örnek olarak Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinden mezun olanların ve atanmalarının durumu Şekil 3'teki grafikte görülmektedir. Teknik Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılmasının başlıca gerekçeleri aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

- Teknik Eğitim Fakültesi başta olmak üzere, mesleki-teknik yükseköğretim kurumlarının AB ve gelişmiş ülkelerde akredite olabilecek uluslararası eşdeğeri ve programlarının diploma denkliği bulunmamaktadır.
- Öğretmenlik yapmayan mezunların unvan ve statüleri belirlenmemiştir. Aralık 2005 tarihli Avrupa Birliği son gelişme raporunda Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılanması tavsiyesi yer almıştır.
- Gelişmiş ülkelerdeki Teknik Öğretmen yetiştirme sistemleriyle benzerliği yoktur. Endüstriyel teknik eğitime öğretmen yetiştirmede Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ile uyum sağlanması zorunludur.
- Teknolojik gelişmeler sonucu Batılı ülkelerde mühendislik kavramı klasik çerçevenin çok ötesine geçmiş ve bu nedenle teori ağırlıklı mühendislik eğitimi (Mühendislik) ile uygulama ağırlıklı mühendislik eğitimi (Teknoloji Mühendisliği) birbirinden ayrı iki mühendislik dalı olarak uygulamaya sokulmuştur. Her iki mühendislik alanı birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir.
- Avrupa Konseyi 2000 yılında Lizbon'da Avrupa Birliğinin dünyanın bilgiye dayalı en dinamik ve rekabetçi ekonomisi olması stratejik kararını almış, yüksek kalitedeki mesleki ve teknik eğitimin bu

stratejinin çok önemli ve bütünleyici parçası olduğunu tespit etmiştir.

- Gelişmiş ülkelerde mesleki ve teknik eğitim öncelikli yer almakta olup, genel eğilim %65 Mesleki ve Teknik Eğitim, %35 Genel Eğitim şeklindedir. Lizbon ve Kopenhag Kriterlerine göre, Mesleki ve Teknik Eğitimin yeniden yapılandırılması gerekmektedir.
- Teknik Eğitim Fakülteleri mezunlarının yaklaşık %4'ü Milli Eğitim Bakanlığında istihdam edilebilmektedir. Bu durum, ülke kaynaklarının israf edilmesi anlamına gelmektedir. Sektöre giden mezunlar ciddi bir unvan, yetki ve sorumluluk problemi ile karşılaşmaktadır. Teknik eğitimin yapısal değişikliği ile sanayicinin ihtiyaç duyduğu uygulamacı mühendisler yetiştirilmiş olacaktır.
- Endüstriyel teknik orta öğretim mezunlarının kendi alanlarında mühendislik fakültelerine girmesi ÖSS katsayı uygulamasıyla engellendiği için hem bu kurumlara ilgi azalmış, hem de Teknik Eğitim Fakültelerinde öğrenci kalitesi düşmüştür.
- Birçok Mühendislik Fakültesi de dahil olmak üzere mesleki ve teknik eğitim kurumlarımız, bilgiyi uygulayabilen girişimci bir anlayışla öğretim vermemektedir.

Şekil 3
1997-2006 arasında ataması yapılan Teknik Eğitim Fakültesi Mezunları

5.3 Teknik Eğitim ve Mesleki Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması ve Teknoloji Fakültesi Modeli

5.3.1. Fakülte Yapılanması

Verdiği eğitim bakımından tamamen endüstriyel çalışmalarını kapsayan, bilimsel araştırmalarını daha çok prototip geliştirmeye yönelten, yeni teknolojileri bilen ve uygulayan, üretken insan gücünü yetiştiren Teknik Eğitim Fakültelerinin, çok sayıda örnekleri olan ve akredite edilmiş programları bulunan “**Teknoloji Fakülteleri**” olarak yapılandırılması en uygun değişim olacaktır.

Uluslararası eşdeğerlik ve akreditasyon esas alındığında, gelişmiş birçok ülkede uygulamacı tip mühendis yetiştiren Teknoloji Fakültesi ve benzerlerini görmek mümkündür (Çizelge 5).

Bu konu ile ilgili olarak YÖK'ün düzenlediği “Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı”nda; Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinin görüşü olarak sunulan ve diğer Teknik Eğitim Fakülteleri dekanları tarafından da kabul edilen “**Teknoloji Fakültesi**” modelinin uygulanması durumunda, mesleki teknik orta öğretimin de cazip hale geleceği açıktır.

Benzer model, aynı konferansta ABD ve Kanada örnekleri olarak sunulmuştur. Teknik Eğitim Fakültesi Dekanları, sanayi temsilcileri ve mesleki kuruluşlar tarafından desteklenen **Teknoloji Fakültesi modeli**, gerekçeleri ile birlikte Bölüm 5.3.5’de gösterilmiştir. Bu teknoloji fakültesi modeli, belirlenen kriterlere uygun görülen (öğretim üyesi kapasitesi, bilimsel çalışmalar, fiziki alt yapı vb.) Teknik Eğitim Fakültelerinin dönüştürülmesi için uygulanabilir.

Gelişmesini henüz tamamlayamamış ve öğrencisi olmayan Teknik Eğitim Fakülteleri ise, kapatılarak, bölgesindeki Teknoloji Fakültesi bünyesine taşınabilir.

5.3.2. Bazı Teknoloji Fakülteleri ve Benzerleri

Amacı uygulamacı mühendis yetiştirmek olan ve çeşitli akreditasyon kuruluşlarınca akredite edilmiş olan teknoloji fakültelerine örnekler Çizelge 5’de gösterilmiştir.

Çizelge 5
Dünyadaki Çeşitli Teknoloji Fakülteleri ve Benzerleri

ÜLKE ADI	ÜNİVERSİTE ADI	FAKÜLTE/BÖLÜM ADI
İNGİLTERE	University of Plymouth	Faculty of Technology
	University of Portsmouth	Faculty of Technology
	Southampton Solent University	Faculty of Technology
	Burton College	Faculty of Technology
	Buckinghamshire Chilterns University College	Faculty of Technology
	Liverpool John Moores University	Faculty of Technology and Environment
	Lancaster University	Faculty of Science and Technology
	University of Lincoln	Faculty of Technology
	Kingston University	Faculty of Technology
	University of Bradford	Engineering, Design and Technology
AMERİKA	Michigan Technological University	School of Technology
	Purdue University	College of Technology
	Summit College-The University of Akron	Engineering and Science Technology
	Alabama Agriculture and Mechanical University	School of Engineering Technology
	California University	Applied Engineering and Technology Department
	Central Connecticut State University	School of Technology
	University of Houston	College of Technology
	University of Central Florida	Department of Engineering Technology
	Central Washington University	Industrial and Engineering Technology Department

	University of Dayton	Engineering Technology Department
	Eastem Washington University	College of Science, Health and Engineering
	Indiana University	Purdue School of Engineering and Technology
	Northeastern University	Engineering Technology
	University of Pennsylvania	School of Engineering
	Eastem Michigan University	The School of Engineering Technology
	Farmingdale State University of New York	School of Engineering Technology
	Amity University	School of Engineering and Technology
	Hampton University	School of Engineering Technology
ALMANYA	Bielefeld University	Faculty of Technology
JAPONYA	Tokyo University of Agriculture and Technology Keio University	Faculty of Technology Faculty of Science and Technology
HOLLANDA	Technicshe Universiteit Delf Hazne University Groningen	Faculty of Technology Policy and Management Faculty of Technology
AVUSTRALYA	Charles Darwin University	Faculty of Technology
KANADA	George Brown College	Faculty of Technology
RUSYA	Murmansk State Technical University	Faculty of Technology

5.3.3. ABET'in akredite ettiği Teknoloji Fakóltesi ve benzeri fakólterin programları

Çizelge 6
Çeşitli Ülkelerdeki Akreditasyon kurumları tarafından akredite edilen Teknoloji Fakóltesi diploma programlarına örnekler

Program Adları	
<i>Automotive Engineering Technology</i>	Otomotiv Teknoloji Mühendisliği
Manufacturing Engineering Technology	İmalat Teknoloji Mühendisliği
Mechanical Engineering Technology	Makina Teknoloji Mühendisliği
Design and Drafting Engineering Technology	Tasarım ve Çizim Teknoloji Mühendisliği
Electrical Engineering Technology	Elektrik Teknoloji Mühendisliği
Electronics Engineering Technology	Elektronik Teknoloji Mühendisliği
Architectural Engineering Technology	Mimari Teknoloji Mühendisliği
Civil Engineering Technology	İnşaat Teknoloji Mühendisliği
Construction Engineering Technology	Yapı Teknoloji Mühendisliği
Computer Engineering Technology	Bilgisayar Teknoloji Mühendisliği
Electromechanical Engineering Technology	Elektromekanik Teknoloji Mühendisliği
Mech. Design Engineering Technology	Makina Tasarım Teknoloji Mühendisliği
Aeronautical Engineering Technology	Havacılık Teknoloji Mühendisliği
Marine Engineering Technology	Denizcilik Teknoloji Mühendisliği
Telecommunications Engineering Technology	Telekomünikasyon Teknoloji Mühendisliği
Environmental Engineering Technology	Çevre Teknoloji Mühendisliği
Laser Electro-Optics Engineering Technology	Lazer Elektro-optik Teknoloji Mühendisliği
Aircraft Engineering Technology	Uçak Teknoloji Mühendisliği

5.3.4. Teknoloji Fakültesi mezunlarının aldığı statü ve unvanlar

Ağırlıklı olarak araştırma, proje ve karmaşık tasarım yapan, ürün ve teknoloji geliştiren mühendislerle birlikte, daha çok üretim ve uygulama aşamasında görev alan uygulamacı mühendisler, “uygulama mühendisi, teknoloji mühendisi, üretim mühendisi” gibi unvanlar almaktadırlar.

İngiltere Ulusal Mühendislik Kurulu (Engineering Council) mühendislik tanımı, yeterlilikler ve sınıflandırmasıyla ilgili, klasik mühendislik (Chartered Engineer-CEng) ve uygulama ağırlıklı çalışan mühendis (Incorporated Engineer-IEng) kategorilerini düzenlemiştir.

İki mühendislik tipi arasındaki en belirgin fark, birinin teorik-proje ve tasarım ağırlıklı, diğerinin ise uygulama ağırlıklı olmasıdır. Almanya ve Amerika’da da bu farklı mühendis kategorileştirmesi mevcuttur.

Teknoloji fakültesi veya benzer fakültelerden mezun olanların iş hayatında aldıkları pozisyonlar Çizelge 7’de gösterilmiştir.

Çizelge 7
Teknoloji fakültesi mezunlarının kariyer ve pozisyonları

Applications Engineer (Uygulama Mühendisi)	Technology Engineer (Teknoloji Mühendisi)
Automation Engineer (Otomasyon Mühendisi)	Project Engineer (Proje Mühendisi)
Controls Engineer (Kontrol Mühendisi)	Quality Assurance Engineer (Kalite Güvence Mühendisi)
Design Engineer (Tasarım Mühendisi)	Sales Engineer (Satış Mühendisi)
Electrical Applications Engineer (Elektrik Uygulama Mühendisi)	Service Engineer (Servis Mühendisi)
Systems Engineer (Sistem Mühendisi)	Software Engineer (Yazılım Mühendisi)
Manufacturing Engineer (İmalat Mühendisi)	Test Engineer (Test Mühendisi)

(Purdue University, College of Technology).

5.3.5. Teknoloji Fakültesi Modeli

İş hayatındaki gelişmeler sonucu; gelişmiş ülkelerde mühendislik kavramı klasik anlamının çok ötesine geçmiş ve bu nedenle teori ağırlıklı mühendislik (Mühendislik) ile uygulama ağırlıklı mühendislik olmak üzere (Teknoloji Mühendisliği) birbirinden ayrı iki mühendislik tipi ortaya çıkmıştır. Her iki mühendisliğin çalışma alanları birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Genel olarak endüstri ve iş hayatı, KOBİ'ler; donanımlı,

becerili, üretken ve girişimci uygulama (teknoloji) mühendislerine ihtiyaç duymaktadırlar.

Teknik Eğitim Fakültelerinin mevcut yapısı, mesleki ve teknik orta öğretimi de olumsuz etkilemektedir.

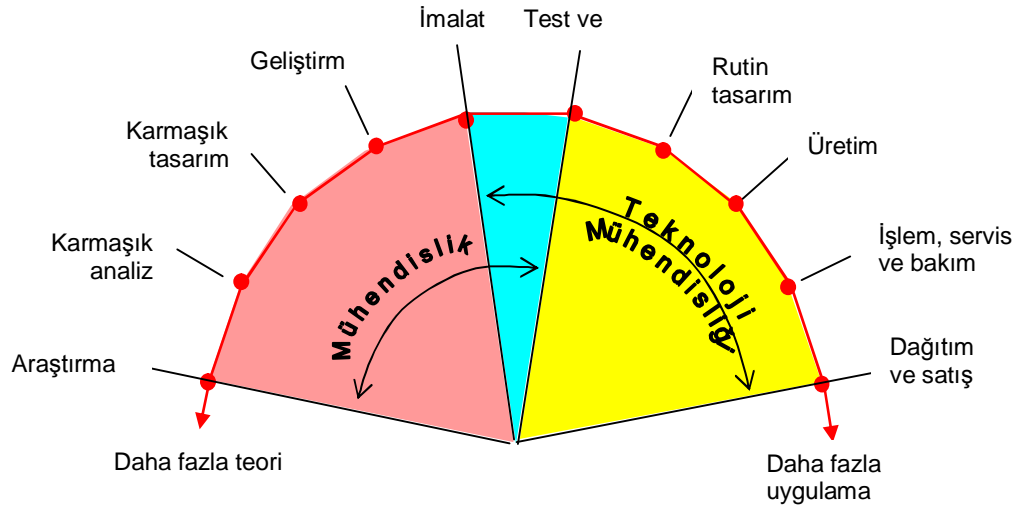
Hedefler ve Beklenen Çıktılar

- Üniversite-sanayi ilişkileri; uygulama ağırlıklı mühendislerin yetiştirilmesi ile daha etkin bir şekilde gelişecek, üniversiteler sanayi ile daha yakınlaşacak ve ülkemizde önemli bir boşluk doldurulmuş olacaktır.
- KOBİ'ler, Avrupa'da ve Türkiye'de oldukça yaygınlaşmıştır. Teknoloji Fakültesi mezunları bunlar tarafından değerlendirilebilecek niteliklere sahip girişimci elemanlar olacaktır.
- Akredite edilmiş programlardan mezun olanlar, dünyanın her yanında iş bulma ve mesleğini geliştirme olanağına sahip olacaktır. Bu dönüşüm aynı zamanda "Uluslar arası Kalite Standartları"nı karşılayacak yapıyı da beraberinde getirecektir.
- Mezunlar; kimlik bunalımı, endüstride ve iş hayatındaki statü belirsizliği yerine tanımlı ve aranan teknik elemanlar olacaktır. Böylece, kaliteyi geliştirme yolu açılmış olacaktır.
- Ülkemiz ve uluslar arası endüstrinin tercih ettiği teknik eleman tipini yetiştirmekle, mesleki ve teknik orta öğretime ve dolayısıyla Teknoloji Fakültelerine daha başarılı öğrenci çekilecektir. Böylece hem orta öğretimde hem de yüksek öğretim aşamasında kalite yükselecek ve aynı zamanda genel liselere olan yöneliş azalacaktır.

Mühendislik ve Teknoloji Mühendisliğinin Karşılaştırılması

Mühendis ve teknoloji mühendisinin mesleki çalışma ve sorumluluk alanları Şekil 3'de grafik olarak gösterilmiştir. Bu iki mühendislik disiplininin çalışma alanları ve birbirinden farkları Çizelge 8'de açıklanmıştır. Şekil 4'te ise önerilen Teknoloji Fakültesi modelinin orta ve yüksek öğretim aşamaları görülmektedir.

Şekil 3
Mühendislik ve Teknoloji Mühendisliğinin karşılaştırılması
 (*The American Society of Mechanical Engineers, Ekim 2000.*)

Çizelge 8
Mühendislik ile Teknoloji Mühendisliği Arasındaki Farklar

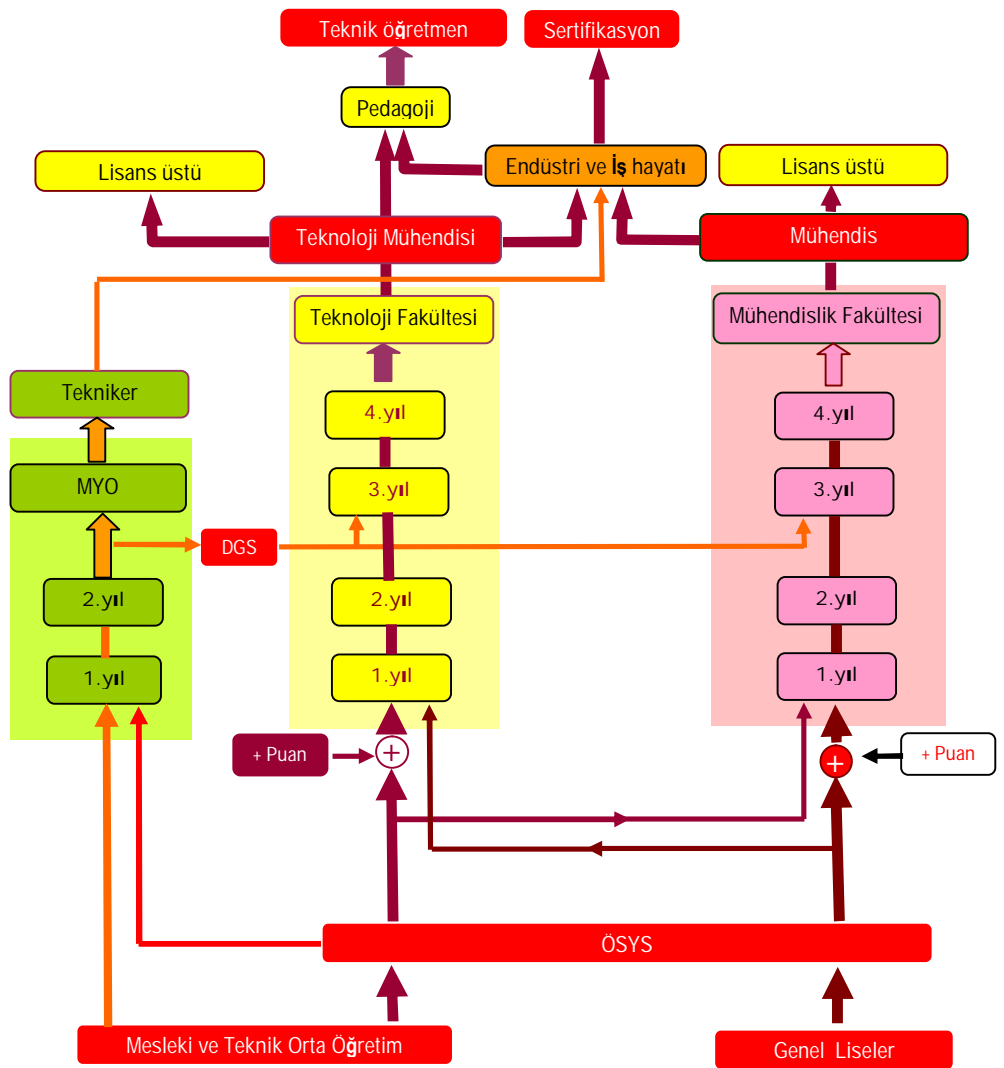
<i>Genel</i>	<i>Mühendislik Programı</i>	<i>Teknoloji Müh. Programı</i>
Program Vurgusu	Ucu açık (genel) tasarım problemleri için analiz, çözüm ve yeni yöntemlerin geliştirilmesi.	Güncel mühendislik bilgisi ve deneyimlerin, belirli teknik problemlerin çözümüne uygulanması.
Uzmanlık Amacı	Kavramsal yeteneklerin geliştirilmesi	Uygulama yeteneklerinin geliştirilmesi
Mesleki Unvan	Mezunlara Mühendis unvanı verilir.	Mezunlara Teknoloji Mühendisi unvanı verilir.
Program Özellikleri	Mühendislik Programı	Teknoloji Müh. Programı
Teknik Derslerde Vurgu	Mühendislik eğitimi daha çok teorik ağırlıklıdır ve	Teknoloji mühendisliği daha çok uygulama ve pratik

	teorinin endüstrideki potansiyel uygulamalarına vurgu yapılır.	ağırlıklıdır. Mevcut teknik bilgilerin uygulamasına ve endüstri ve iş hayatındaki problemlerin çözüm yöntemlerine ağırlık verilir.
Laboratuvar Derslerinde Vurgu	Laboratuvar derslerinde deneysel yöntemler, teoriler ile ilgili işlemler verilir.	Laboratuvar derslerinde, endüstriyel problemler için pratik tasarım çözümlerine, imalat ve değerlendirme tekniklerine yer verilir.
Teknik Tasarımda Vurgu	Genel tasarım prensipleri ve çok çeşitli yeni problemlere uygulanabilecek yöntemlere yer verilir. Yeni ürün, teknoloji ve sistem geliştirilir.	Mevcut tasarım yöntemleri geliştirilir ve spesifik teknik bir alana uygulanır. Pratik tasarımlar yapılır.
İş imkanları	Mühendislik Programı	Teknoloji Müh. Programı
Tipik İlk İş Pozisyonu	Mühendislik mezunu, endüstride kavramsal tasarım, sistem mühendisliği, imalat ve üretimle ilgili araştırma ve geliştirme işlemlerinde çalışırlar.	Teknoloji Mühendisliği mezunu, imalat ve teknik işlemlerden sorumlu, ürün geliştirme, test, teknik operasyonlar, servis ve kalite kontrolden sorumlu eleman olarak çalışırlar.
Teknik İlgi	Mühendislik mezunu daha genel, geniş kapsamlı teknik problemlere yönelik analitik yaklaşımla çözümler üretir.	Teknoloji Mühendisliği mezunu spesifik bir alanda uzmanlaşır ve spesifik teknik problemlere yönelik uygulama ağırlıklı çözümler üretir.
Hareketlilik	Mühendisler çoğunlukla idarecilik pozisyonlarında yer alır.	Teknoloji Mühendisleri endüstriyel yönetimle ilgili pozisyonlarda yer alır.

<p><i>Belgelendirme ve Mesleki Kuruluşlara Kayıt</i></p>	<p>Mühendisler (Amerika’da) bir çok eyalette şartları sağlamak ve sınavı geçmek şartı ile Yüksek Mühendis (Professional Engineer) unvanını alabilirler.</p>	<p>Teknoloji Mühendisleri (Amerika’da) 38 eyalette şartları sağlamak ve sınavı geçmek şartı ile Yüksek Mühendis (Professional Engineer) unvanını alabilirler.</p>
<p><i>Lisans Üstü Eğitim</i></p>	<p>Mühendislik fakültesi mezunları mühendislik ve ilgili diğer alanlarda lisans üstü (yüksek lisans ve doktora) çalışmaları yapabilirler.</p>	<p>Teknoloji fakültesi mezunları mühendislik ve ilgili diğer alanlarda lisans üstü (yüksek lisans ve doktora) çalışmaları yapabilirler.</p>

(*The American Society of Mechanical Engineers, Ekim 2000.*)

Şekil 4
Yeni Modelde Orta ve Yüksek Öğrenim Aşamaları

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

- Mesleki – teknik eğitimin mevcut haliyle devam etmesi mümkün değildir. Cazip hale getirmenin temel şartlarından biri yüksek öğretime veya başka bir modüler programa geçme imkanının verilmesi, diğeri ise uluslararası düzeyde ve endüstrinin ihtiyaçları doğrultusunda nitelikli eğitim vermenin mekanizmalarının oluşturulmasıdır. Meslek Yüksekokullarına sınavsız geçiş uygulamasına son verilmelidir. Mevcut uygulama ile, yeterli alt yapının oluşturulamaması nedeniyle 2 yıl daha fazla zaman kaybına yol açılmaktadır. Tekniker yetiştirmeye yönelik bu eğitim devam edecekse mutlaka gerekli fiziki ve akademik şartlar sağlanmalı ve belirli başarı kriterlerine göre öğrenci kabul edilmelidir. Meslek Yüksekokullarından mezun olanların 4 yıllık lisans programlarına dikey geçiş kontenjanları artırılmalıdır.
- Teknik Eğitim Fakültelerinde yapısal bir değişikliğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaç ve buna bağlı olarak ilgili fakültelerin talep ve önerileri dikkate alınmalıdır. Gelişmiş ülkelerdeki yapılanmalar ve uluslararası eşdeğerlik dikkate alınarak Şekil 8’de gösterilen öğrenim ve sertifika aşamaları uygulamaya konulabilir. Bu fakültelerin uluslararası akreditasyona uygun olarak **Teknoloji Fakültelerine** dönüştürülmesi, ülkemiz endüstrisi için büyük bir itici güç olacaktır. Bu yapılanma, aynı zamanda mesleki-teknik orta öğretimin de yeniden cazip hale gelmesini sağlayacaktır.
- Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına öğretmen yetiştirme yöntemi mutlaka gözden geçirilmelidir. Hem pedagojik formasyonun, hem de temel bilim ve alan derslerinin birlikte verilmesi, aşırı yoğun bir müfredata yol açmaktadır (250-270 saat). Bu durumda ne endüstrinin ihtiyaç duyduğu nitelikli teknik eleman, ne de yeterli alan bilgisine ve becerisine sahip nitelikli öğretmen yetiştirilebilmektedir. Teknik Öğretmenlik formasyonu, Teknoloji veya Mühendislik Fakültesi mezuniyetinden sonra isteğe bağlı

olarak ve belirli kıstaslara göre seçilen adayların eğitiminden sonra verilmelidir.

- Mühendislik, Teknoloji Mühendisliği, Tekniker ve Teknisyenlik statüleri; bağımsız kuruluşlarca belirli kriterlere göre yapılacak sınavlardan sonra profesyonel meslek statüsünü kazandırmak üzere sertifikalandırılmalıdır.
- Endüstri ile iç içe olmayan, endüstri ve gelişen teknolojileri takip imkanı olmayan mesleki-teknik orta öğretim okullarının devamında ısrar edilmemelidir.
- Öğretmen standartlarına ilişkin çalışmalar desteklenmelidir. Gerekirse pedagojik ve alan bilgilerini-becerilerini ölçme-değerlendirme esasına dayanan sertifikalı öğretmen istihdam edilmelidir. Mevcut öğretmenlerimizin yeterli düzeyde hizmet içi eğitim almalarını sağlamak üzere üniversitelerden destek alınmalıdır.
- Sanayinin ihtiyaçları mutlaka belirlenmelidir. Arz ve talebin, mezunların durumunun ciddi olarak araştırılması ve bu doğrultuda programlar geliştirilmesi gerekir.
- İmam-Hatip Liseleri, sosyal bilimler lisesi olarak değerlendirilip mezun olanların kendi (sosyal) alanlarında yüksek öğretime geçiş şartları ayrıca düzenlenmelidir.
- Teknik Lise çıkışlılar, üniversiteye girişte alanlarında avantaj sağlanarak teşvik edilmelidir.
- İş yerlerine, eğitilmiş insan gücü (Endüstri Meslek Lisesi-Teknik Lise mezunları) istihdamı için yasal teşvik (prim ödeme desteği vb.) getirilmelidir.

- Teknik Lise müfredatı ve uygulamaları ve sınıf geçme sistemi yeniden dzenlenmelidir.
- Yeterliliğe bağlı mesleki sertifikalandırma sistemi getirilmelidir.
- Ülkemizde işsizlik problemi arttıkça üniversiteye talep sürekli artış göstermektedir. Mesleki ve teknik eğitime yönelişi artırmanın en önemli yollarından biri üniversiteye giriş umutlarının devam ettirilmesidir. Bireysel başarı esas alınarak herkese alanında üniversite yolu açık tutulmalıdır.
- Üniversiteye girişte mesleki-teknik orta öğretime uygulanan katsayı kısıtlaması ya tamamen kaldırılmalı veya, kendi alanlarındaki programlar için 0,8, alanları dışındaki programlar için ise 0,6 olarak değiştirilmelidir.

KAYNAKLAR :

1. Mesleki-Teknik Orta ve Yüksek Öğretim, Prof.Dr. Duran ALTIPARMAK, AB Kopenhag Süreci ve Maastricht Bildirgesi Açısından Türkiye’de Mesleki Öğretim ve Eğitimi Bekleyen Zorluklar Uluslararası Konferansı, 7-8 Haziran 2005.
2. Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi, T.C. Yükseköğretim Kurulu, Ankara-Şubat 2007.
3. İş Dünyamızın İhtiyaçları Ve İşgücü Arzı Karşısında Mesleki Eğitimimiz, İş Dünyasının Mesleki Eğitime Bakışı Araştırması, Danışman: Ö.KAYIR, Araştırmacılar: Yrd. Doç. Dr. Cevdet SÖĞÜTLÜ, Arş. Gör. Hüseyin YAYMAN, Hamdi KILIÇ, İstanbul Ticaret Odası, Ekim 2006.
4. Meslek Yüksekokullarında Yeniden Yapılanma ve Yönetim Modelleri, 1. Komisyon Raporu, YÖK-III. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı, 8-9 Kasım 2007, Adana.

5. Mesleki Teknik Eğitimde Tanıtım ve Cazibe Oluşturma, 5. Komisyon Raporu, YÖK-III. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı, 8-9 Kasım 2007, Adana.
6. Meslek Liseleri Araştırmasında Ortaya Çıkan Temel Bazı Bulgular, Ö. KAYIR, Ş.KARACA, Y. ŞENYÜZ, Şubat 2004.
7. Purdue Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi Tanıtım Kataloğu
8. Amerikan Makine Mühendisleri Birliği-ASME (The American Society of Mechanical Engineers, Ekim 2000.)

ANKET

GİRİŞ

1- MESLEKİ EĞİTİM SORUNUNUN YÜKSEK ÖĞRETİM BOYUTU: MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ

Bu araştırma, ülkemizde mesleki eğitimin sorunlarını bütün unsurlarıyla ortaya koymayı amaçlayan kapsamlı bir çalışmanın, yüksek öğretim bölümünün mesleki eğitim ve teknik eğitim fakülteleri kısmını oluşturmaktadır.

Ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin mevcut durumu şu şekildedir:

Çizelge 1 - Mesleki ve Teknik Eğitim Fakülteleri, Fakülte, Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları

Fakülte Adı	Fakülte sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretim elemanı	Öğrenci/ Öğr. elemanı
Teknik Eğitim*	19	28.097	841	33
Mesleki Eğitim	2	7.549	218	34.6
Ticaret ve Turizm Eğitim	1	1.641	62	26.5
Endüstriyel Sanatlar Eğitimi	1	1.304	63	21
Toplam	23	38.591	1.184	32.6

* 3 Fakülte öğrenci almamaktadır.

Kaynak: YÖK, *Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi*, Ankara, 2007. (ÖSYM 2005-2006 istatistiklerine göre.)

Tarihi Süreç

Mesleki ve teknik eğitim yapan ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştirme ihtiyacı, Cumhuriyetin kuruluşundan sonra başlayan sanayileşme hamlelerine paralel olarak ortaya çıkmıştır. Bu dönemin genel eğilimlerine uygun olarak, mesleki ve teknik öğretmen ihtiyacının nasıl karşılanabileceğine ilişkin ilk çalışmalar, yabancı uzmanların önerileri doğrultusunda yürütülmüştür. İlk etapta, 1927-1929 yılları arasında, teknik

öğretmen olarak yetiştirilmek üzere 133 öğrenci Avrupa ülkelerine gönderilmiştir. 1937 yılında ise Ankara'da ilk okul açılmıştır. Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu adıyla eğitime başlayan bu okul, zaman içinde ismi ve öğrenim süresi değişerek de olsa fonksiyonunu devam ettirmiştir.

Sanayinin gelişmesine paralel olarak, nitelikli ara eleman ihtiyacı giderek artmıştır. Bu ihtiyacı karşılamak üzere ülkenin pek çok yerinde mesleki ve teknik eğitim veren okullar açılmıştır. Bu durum, teknik öğretmen ihtiyacının sürekli artmasına sebep olmuştur. Nitekim, 1976 yılında, İstanbul'da ikinci bir Yüksek Teknik Öğretmen Okulu hizmete girmiştir.

1980 sonrası üniversitelerde yapılan yeni düzenlemeye paralel olarak, teknik öğretmen okulları, Teknik Eğitim Fakülteleri adıyla üniversitelere devredilerek yeni bir yapıya kavuşturulmuştur. 1983 yılında Elazığ'da bu alandaki üçüncü okul da, Teknik Eğitim Fakültesi adıyla açılmıştır.

Bu dönemin ardından, Teknik Eğitim Fakültelerinin sayısı, çeşitli saiklerle sürekli artırılmıştır. Ancak, aynı dönemde uygulamalı dersleri azaltılıp mühendislik dersleri çoğaltılan söz konusu fakültelerin mezunları niteliklerinde düşmüş, talebin üzerine öğrenci alınması sebebiyle de istihdam sorunları yaşanmaya başlanmıştır.

1990 yılında, YÖK tarafından, pilot olarak seçilen üç fakültede Dünya Bankası desteğiyle bir proje başlatılmıştır. Bu proje, söz konusu okullarda önemli ilerlemelerin yaşanmasını sağlamasına rağmen, Teknik Eğitim Fakülteleri konusunda yaşanan genel sorunları çözmeye yetmemiştir.

1997 yılında, Teknik Eğitim Fakültelerindeki öğretmenlik meslek bilgisi dersleri konusunda kapsamlı bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, bu düzenleme beklendiği gibi sorunları çözmemiş, tam tersine geri gidişi daha da hızlandırmıştır.

Mevcut Durum ve Arayışlar

Bugün Türkiye genelinde varolan ve 30 programda eğitim yapan 23 mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesi, teknik öğretmen ihtiyacını karşılamak

fonksiyonunu çok aşan rakamda öğrenciye sahiptir. Öyle ki, 2001-2002 yılında, alanının ilk ve en donanımlı okulu olan Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinden mezun olan öğrencilerin sadece %5'i öğretmen olabilmıştır. Öğretmen olamayan mezunlar, ister istemez eğitim gördükleri alanda iş hayatına atılmak istemekte, ancak bu defa da unvan ve statü sorunu ile karşılaşmaktadırlar. Nitelik sorunu, bu okul mezunlarının iş piyasasında da itibar kaybetmelerine yol açmaktadır.

Son yıllarda mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin durumuna yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Bir yandan Avrupa Birliği desteğiyle uygulanan modernizasyon projesi devam ederken, diğer yandan statü sorununa ilişkin tartışmalar sürmektedir. Bu çerçevede YÖK 2006 yılında söz konusu okulların teknoloji fakültelerine dönüştürülerek teknoloji mühendisleri yetiştirmeleri kararını almışken, 2007 yılında, bu defa tutumunu uygulamalı bilimler fakültelerine dönüştürülmesi yönünde değiştirmiştir.

Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin geleceğine ilişkin tartışmalar halihazırda devam etmektedir. Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Burhan Akpınar, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*'nde yazdığı (2005, Cilt 25, Sayı 1) makalede, bu konuda dünyadaki örnekleri ve ülkemize ilişkin önerilerini şu şekilde ifade etmektedir:

“Meslekî ve teknik alanda öğretmen yetiştirme konusunda gelişmiş ülkelere bakıldığında, iki modelden bahsedilebilir. Bunlardan birincisi daha çok AB üyesi ülkelerde uygulanan model olup; süre, öğretim düzeyi ve istihdam şekli gibi konularda ülkeden ülkeye önemli farklılıklar göstermektedir. Bu modelde, bir meslek okulu mezunu veya endüstride deneyimli uzman/ustalara, belirli bir süre pedagojik formasyon verilerek, tam veya yarım zamanlı meslekî ve teknik öğretmen yetiştirilmektedir. ABD’de uygulanan ikinci modelde ise, herhangi bir mühendislik veya daha çok mühendislik teknolojisi alanında, lisans eğitimi alarak mezun olanlar arasından, öğretmen olmak isteyen ve belirli bir süre piyasa deneyimine sahip bireylere, yüksek lisans düzeyinde pedagojik formasyon verilerek mesleki ve teknik öğretmen yetiştirilmektedir. Her iki modelin ortak yanı, teknik öğretmen olmak için piyasa deneyimine sahip bulunmaktır. Ancak,

yapı, program ve öğrenci profili vb. bakımından ABD modeli, ülkemize daha uygun gibi görünmektedir. ABD’de teknik öğretmenler, Teknik Okul, Teknoloji Fakültesi/Enstitüsü gibi isimlerle bilinen lisans kurumlarında, yüksek lisansla yetiştirilmektedir. Ancak, teknik öğretmen yetiştirmek, bu okulların amaçlarından sadece biridir. Bu okullar, aynı zamanda, ABD’de sanayide mühendislik takımı olarak bilinen teknik ekibin çok önemli bir üyesi olan mühendislik teknolojistlerini de yetiştirmektedir. Dolayısıyla, yeniden yapılanma çalışmalarında, bu modele dayalı olarak TEF’in sahip olduğu önemli insan ve madde kaynağı ile birlikte Teknoloji Fakültelerine dönüştürülmesi, üzerinde ciddiyetle durulması gereken bir alternatif olarak değerlendirilmelidir. Bu yeni isim, yeni bir misyon ve yapıyı da beraberinde getirecektir. Mesleki ve teknik öğretmen yetiştirmek, bu fakültelerin artık tek amacı değil, birçok amacından sadece birisi olmalıdır. Bu okullar, bir taraftan üretim mühendisi unvanıyla sanayiye, temel mühendislik bilgileri ve yüksek uygulama becerisiyle donatılmış elemanlar yetiştirirken, bir taraftan da isteyenlere yüksek lisans düzeyinde pedagojik formasyon vererek teknik öğretmen ve okul yöneticisi yetiştirmeyi amaç edinmelidir. Bunun için, öğretim programlarında önemli değişimler yapılmalıdır. Öncelikle, geleneksel mesleklerden oluşan mevcut programlar, güncelleştirilmeli ve bunlara yeni meslekler eklenerek çeşitlendirilmelidir. Bu düzenlemeler, geleceğin meslekleri düşünülerek, Türkiye’nin ekonomik, sanayi ve sosyal kalkınma planlarına paralel, bugün ve gelecekteki insan kaynakları ihtiyacı dikkate alınarak yapılmalı ve bu çalışmalar gelişen bilim ve teknolojiye paralel olarak süreklilik arz etmelidir.”

YÖK’ün yayınladığı *Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi* isimli çalışmada da mevcut durum şu şekilde ifade edilmektedir:

“Mevcut fakülte sisteminin yapısı, kapasitesi ve mezunlarının iş dünyasında karşılaştıkları sorunlar ve çözümleri konusundaki tartışmalar bu fakültelerin sayılarının artmaya başlamasıyla giderek artmakta ve aşağıdaki dört temel konu üzerinde yoğunlaşmaktadır.

1. Teknik öğretmen olarak yetiştirilen ve sayıları giderek artan mezunların karşılaştıkları istihdam sorunu,

2. Öğretmen olarak istihdam edilemeyen mezunların sektörlerde çalışabilmeleri için tanımlanmış bir unvan, yetki ve sorumluluklarının bulunmaması,

3. AB ülkelerindeki yükseköğretim kurumlarında teknik eğitim fakülteleri ile eşdeğer herhangi bir yüksek öğretim kurumunun bulunmaması nedeniyle öğrenci ve öğretim elemanı değişim programlarının uygulanamaması,

4. Teknik eğitim fakültelerinin, mevcut yapıları ile uluslararası kuruluşlar tarafından akredite edilememesi ve bu fakültelerden diploma alanların, gelişmiş ülkeler ve AB ülkelerinde diploma denkliğinin bulunmaması.”

Sonuç itibariyle, mesleki eğitim ve teknik eğitim sisteminde ciddi bir sorun bulunduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu araştırma, konunun tarafları olan öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerini esas alarak sorunun çözümünde yol gösterici olabilecek verileri elde etmek için tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

2- ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Mesleki eğitimin yüksek öğretim boyutunun önemli bir bölümünü teşkil eden mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinde yaşanan sorunların tespiti, böylece bu çerçevede yürütülen çalışma ve tartışmalara veri sağlanması, güncel durumun gerçekçi bir şekilde ortaya konması, araştırmanın başlıca amacını oluşturmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim, ülkelerin gelişmesi ve kalkınmasında hayati öneme sahip bir alandır. Gelişmiş ülkelerin en önemli özellikleri, güçlü bir mesleki ve teknik eğitim sistemine sahip olmalarıdır. Türkiye, gelişme ve kalkınma yolunda büyük iddialara sahip olmasına rağmen, maalesef, buna uygun bir mesleki ve teknik eğitim sistemi kurabilmiş değildir.

Bir yanda yaşça genç, sayıca çok ve işsizlikten bunalan bir nüfusun, diğer yanda ise arzu edilen düzeyde ve sayıda nitelikli personel bulunamadığı için sıkıntı çeken işverenlerin bulunduğu bir Türkiye manzarasıyla karşı

karşıyayız. Mesleki ve teknik eğitim sistemi tüm boyutları ve unsurlarıyla yeniden düzenlenmedikçe, bu çarpıklığın giderilebilmesi ihtimali de yoktur.

Mesleki ve teknik eğitimin cazibesini yitirmesi, Türk iş dünyasının ihtiyaç duyduğu niteliklere potansiyel olarak sahip dev bir kitleyi, aşırı rekabet sebebiyle sonuç alma ihtimali çok düşük olan diğer eğitim alanlarına yönlentmektedir.

Önümüzdeki dönemde, mesleki ve teknik eğitim konusunda radikal ve sonuç alıcı bir takım düzenlemelerin yapılması kaçınılmazdır. Bu düzenlemelerin, doğru veriler ve ülkenin gelecekteki ihtiyaçlarını da karşılayacak şekilde yapılması hayati öneme sahiptir.

3. YÖNTEM

Mesleki ve teknik eğitim sorununun yüksek öğretim boyutunun taraflarından birini teşkil eden, mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin öğrenci ve öğretim üyelerinin durumlarının ve kanaatlerinin belirlenmesi konusunda, nicel ölçümlere dayalı bir yöntem yaklaşımı benimsenmiştir.

Saha araştırmaları, deneklerin samimi ve dürüst cevaplar verdikleri kabulüne dayalıdır. Bu araştırmada da, ankete tabi tutulan öğretim elemanları ve öğrencilerin, üniversite ortamında, karşılıklı güven anlayışına dayalı olarak ve bilgilerin niçin toplandığı, nasıl değerlendirileceği belirtilerek sorularını cevaplandırmaları sağlanmıştır.

Araştırmada, hedef kitleyi oluşturan mesleki eğitim ve teknik eğitim fakülteleri öğrenci ve öğretim elemanlarının durumları ile görüşlerinin ayrı ayrı elde edilmesi yoluna gidilmiştir. Bu çerçevede, araştırmaya katılanların profilleri, mesleklerini veya okullarını niçin tercih ettikleri, yüksek öğretime ilişkin sorunlar ve yine okullardaki mesleki eğitime ilişkin sorunlar şeklinde bir tasnifle hareket edilerek soru formu oluşturulmuştur.

Soru formundaki her bir değişkenin analizinden elde edilen sonuçlar, hem bağımsız olarak, hem de gerektiği yerlerde birbirleriyle ilişkileri dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Örnekleme

Araştırmanın evreni, Türkiye’deki bütün mesleki eğitim ve teknik eğitim fakülteleridir. Araştırmanın konusu, mesleki eğitimin taraflarından biri olarak değerlendirilen bu yüksek öğretim kurumları ile sınırlı tutulmuştur.

Anketin değerlendirmesi üniversite veya okul değil il bazında yapılmıştır. Çünkü amaç, hangi üniversitede veya hangi okulda ne sıkıntı olduğunu belirlemek değil, genel olarak mesleki eğitimin sorununun yüksek öğretim boyutunu ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, illere göre dağılımın esas alınmasının, üniversite veya okul bazlı dağılıma göre çok daha amaca uygun olduğu değerlendirilmiştir.

Araştırmanın gerçekleştirildiği mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin seçimi, sayıları sınırlı olduğu için zor olmamıştır. Mevcut fakülteden öğrenci sayısı en yüksek 10 tanesi, coğrafi dağılım da göz önünde bulundurularak örnekleme dahil edilmiştir. Anket uygulanan mesleki eğitim ve teknik eğitim fakülteleri şunlardır:

<i>İl</i>	<i>Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri</i>
İstanbul	Marmara Ü. Teknik Eğitim F.
Afyon	Afyon Kocatepe Ün. Teknik Eğitim F.
Kocaeli	Kocaeli Ü. Teknik Eğitim F.
Ankara	Gazi Ü. Mesleki Eğitim F. Gazi Ü. Teknik Eğitim F.
Isparta	S. Demirel Ü. Teknik Eğitim F.
Konya	Selçuk Ü. Mesleki Eğitim F. Selçuk Ü. Teknik Eğitim F.
Karabük	Karabük Ü. Teknik Eğitim F.
Elazığ	Fırat Ün. Teknik Eğitim F.

Bu anketlerin illere göre dağılımı da şu şekildedir:

Öğrenci:

Seçenekler	Sayı	%
Afyon	101	4,1
Ankara	787	31,8
Elazığ	258	10,4
Isparta	159	6,4
İstanbul	432	17,4
Kocaeli	158	6,4
Konya	423	17,1
Zonguldak	159	6,4
Toplam	2477	100,0

Öğretim elemanı:

Seçenekler	Sayı	%
Afyon	8	6,5
Ankara	30	24,2
Elazığ	15	12,1
Isparta	6	4,8
İstanbul	21	16,9
Kocaeli	10	8,1
Konya	24	19,4
Zonguldak	10	8,1
Toplam	124	100,0

Veri Derleme Aracı

Veri derleme aracı olarak şu 2 soru formu kullanılmıştır:

- 1- Mesleki Eğitim Ve Teknik Fakültesi Öğretim Elemanı Soru Formu,
- 2- Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakültesi Öğrenci Soru Formu.

Bu soru formları 48 ile 51 arası kod girişine sahiptir. Soru formunun ilk bölümünde anket yapılan kişinin profilini çıkarmaya yönelik sorular vardır. Bunu, mesleğe ve üniversite eğitimine ilişkin soru grupları izlemekte, daha sonra da doğrudan mesleki eğitime ilişkin sorular yer almaktadır.

Veri Girişi

Soru formlarında yer alan cevaplar eğitimli bir ekip tarafından kodlanarak Excel programında bilgisayara girilmiş ve daha sonra istatistik uzmanlarınca SPSS programına aktarılarak analizleri yapılmıştır. SPSS tabloları, daha rahat kullanılabilmesi için word tablolarına dönüştürülerek rapora yerleştirilmiştir.

Raporlama

Tablolar, önce frekans biçimiyle bölümlere ayrılıp düzenlenmiştir. Gerek duyulan yerlerde çapraz tablolar alınarak rapora yerleştirilmiştir. Tabloların altına gerekli açıklamalar ve yorumlar yazılmış, bunlar rapor sonunda bir özet haline dönüştürülerek değerlendirilmiştir.

4- ARAŞTIRMA SÜRECİ

Araştırma, mesleki eğitimin sorunlarının yüksek öğretim boyutunun ortaya konması amacıyla projelendirilmiştir. Bu çerçevede, 2007 yılı Eylül ayının ikinci yarısından itibaren çalışmalara başlanmış, mesleki eğitim sorununa ilişkin kaynaklar taranmış, akademik çalışmalar başta olmak üzere konuyla ilgili ulaşılabilen bütün yayınlar ve raporlar incelenmiştir. 2007 yılı sonuna kadar devam eden bu sürecin sonunda, araştırmanın veri toplama aracı olan soru formları hazırlanmıştır.

Soru formu taslaklarına, 2008 yılının Ocak ayından itibaren konuyla ilgili çalışmalar yapan akademik çevrelerle de görüşülerek son hali verilmiştir. 2008 yılı Şubat ayında sahaya çıkmıştır. Toplam 8 il ve 10 okulda gerçekleştirilen saha çalışmaları, Mart ayı başında tamamlanmıştır.

Anketlerin tamamlanmasının ardından kodlama ve veri girişi sürecine geçilmiştir. Veri girişinden sonra tablolar hazırlanmış ve raporlama işlemine geçilmiştir. Böylece alışma tamamlanmıştır.

I- MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ (ÖĞRENCİ ANKETİ)

1- PROFİL

Tablo I / 1 - Cinsiyet

Seçenekler	Sayı	%
Kız	984	39,7
Erkek	1493	60,3
Toplam	2477	100,0

Araştırmaya katılan 2477 mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesi öğrencisinin %39,7'si kız, %60,3'ü erkektir.

Tablo I / 2 - Ailenizin aylık geliri (haneye giren toplam YTL) nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	21	,8
500 YTL'den az	260	10,5
500-1.000 YTL arası	950	38,4
1.000-1.500 YTL arası	810	32,7
1.500-2.500 YTL arası	291	11,7
2.500-4.000 YTL arası	97	3,9
4.000 YTL üzeri	48	1,9
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %38,4'ü 500-1000 YTL arası, %32,7'si 1000-1500 YTL arası, %11,7'si 1500-2500 YTL arası aylık aile geliri bildirmiştir. 2500 YTL üzeri aylık aile geliri bildirenlerin oranı %5,8, 500 YTL altı aile geliri bildirenlerin oranı ise %10,5'tir.

Tablo I / 3 - Babanızın mesleği nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	11	,4
Memur	333	13,4
İşçi	436	17,6
Emekli	801	32,3
Esnaf	327	13,2
Serbest meslek (avukat, muhasebeci, doktor vb.)	206	8,3
Çiftçi	194	7,8
İşsiz	52	2,1
Diğer	117	4,7
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %32,3'ünün baba mesleği emekli, %17,6'sının işçi, %13,4'ünün memur, %13,2'sinin esnaf, %8,3'ünün serbest meslek, %7,8'inin çiftçidir. Emekli, işçi, memur ve esnaf olarak baba mesleği bildirenlerin toplamı %76,5'tir.

Tablo I / 4 - Babanızın eğitim durumu nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	,2
İlkokul	779	31,4
Ortaokul	511	20,6
Lise	717	28,9
Yüksek okul	413	16,7
Okuması yazması yok	23	,9
Okur-yazar	28	1,1
Toplam	2477	100,0

Babasının eğitim durumu ilkokul olanların oranı %31,4 ile ilk sırada yer alırken, bunu %28,9 ile lise, %20,6 ile ortaokul, %16,7 ile yüksek okul izlemektedir.

Tablo I / 5 - Annenizin mesleği nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	12	,5
Memur	81	3,3
İşçi	80	3,2
Emekli	125	5,0
Esnaf	29	1,2
Serbest meslek (avukat, muhasebeci, doktor vb.)	52	2,1
Ev kadını	2015	81,3
İşsiz	51	2,1
Diğer	32	1,3
Toplam	2477	100,0

Anne mesleğini ev kadını olarak ifade edenlerin oranı %81,3'tür. Diğer meslekler arasında %5 ile emekli, %3,3 ile memur, %3,2 ile işçi cevapları nispeten ön plana çıkmaktadır.

Tablo I / 6 - Annenizin eğitim durumu nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	13	,5
İlkokul	1155	46,6
Ortaokul	495	20,0
Lise	400	16,1
Yüksekokul	124	5,0
Okuması yazması yok	217	8,8
Okur-yazar	73	2,9
Toplam	2477	100,0

Anne eğitim durumunu ilkokul olarak belirtenlerin oranı %46,6, ortaokul olarak belirtenlerin oranı %20, lise olarak belirtenlerin oranı da %16,1'dir.

Tablo I / 7 - Öğrenim gördüğünüz eğitim dalında ailenizden çalışan kimse var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	29	1,2
Evet	329	13,3
Hayır	2119	85,5
Toplam	2477	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin yalnızca %13,3'ünün eğitim gördükleri alanda ailelerinden çalışan birisi bulunmaktadır.

Tablo I / 8 - İnternet kullanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	7	,3
Evet, sürekli	1252	50,5
Arada sırada	1097	44,3
Hayır	121	4,9
Toplam	2477	100,0

İnterneti sürekli olarak kullananların oranı %50,5, hiç kullanmayanların oranı %4,9'dur.

Tablo I / 9 - Son üç ay içinde, ders kitabı dışında, hiç kitap okudunuz mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	7	,3
Hiç okumadım	579	23,4
1-4 tane okudum	1617	65,3
5 taneden fazla okudum	274	11,1
Toplam	2477	100,0

Son üç ay içinde, ders kitabı dışında hiç kitap okumamış olanların oranı %23,4'tür. Yine aynı dönemde 1 ile 4 arası kitap okuduğunu beyan edenlerin oranı %65,3 iken, 5 tane ve daha fazla kitap okuduğunu söyleyenlerin oranı %11,1'de kalmaktadır.

Tablo I / 10 - En son ne zaman tiyatroya veya sinemaya gittiniz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	11	,4
Geçen hafta	729	29,4
Geçen ay	889	35,9
Geçen yıl	609	24,6
Hiç gitmedim	239	9,6
Toplam	2477	100,0

Son bir hafta içinde sinemaya veya tiyatroya gittiğini belirtenlerin oranı %29,4, bu işi son bir ay içinde yaptığını söyleyenlerin oranı %35,9'dır. Sinemaya veya tiyatroya en son geçen yıl gidenlerin oranı %24,6, hiç gitmemiş olanların oranı da %9,6'dır. Tiyatro veya sinemaya en son bir yıl önce gitmiş olanlarla hiç gitmemiş olanların toplamı %35,2 gibi yüksek bir düzeydedir.

Tablo I / 11 - Günlük gazete okuyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	,2
Birkaç tanesini düzenli takip ediyorum	335	13,5
Her gün bir gazete okurum	801	32,3
Ara sıra elime geçerse okurum	1147	46,3
Okumuyorum	188	7,6
Toplam	2477	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %46,3'ü ara sıra eline geçerse gazete okuduğunu belirtirken, %32,3'ü her gün bir gazete okuduğunu, %13,5'i birkaç gazeteyi düzenli takip ettiğini, %7,6'sı ise hiç gazete okumadığını ifade etmektedir.

Tablo I / 12 - Abone olduğunuz veya düzenli takip ettiğiniz bir dergi var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	27	1,1
Evet	540	21,8
Hayır	1910	77,1
Toplam	2477	100,0

“Abone olduğunuz veya düzenli takip ettiğiniz bir dergi var mı?” sorusuna evet diyenlerin oranı %21,8, hayır diyenlerin oranı %77,1'dir.

Tablo I / 13 - Mesleki alandaki yayınları ve gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	10	,4
Evet	524	21,2
Hayır	469	18,9
Kısmen	1474	59,5
Toplam	2477	100,0

Mesleki alandaki yayınları ve gelişmeleri takip edebildiğini söyleyenlerin oranı %21,2 iken, bunu kısmen yapabildiğini belirtenlerin oranı %59,5'dir. Mesleki alandaki yayınları ve gelişmeleri takip edemediğini ifade edenlerin oranı da %18,9'dur.

Tablo I / 14 - İlköğretim mezuniyet (diploma) notunuz kaçtır?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	15	,6
5.0	308	12,4
4 ile 5 arası	1325	53,5
3 ile 4 arası	718	29,0
3'ten aşağı	111	4,5
Toplam	2477	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,5'inin ilköğretim diploma notu 4 ile 5 arası, %29'unun 3 ile 4 arası iken, not ortalaması 5.0 olanların oranı %12,4, 3'ten aşağı olanların oranı da %4,5'tir.

Tablo I / 15 - Lise mezuniyet (diploma) notunuz kaçtır?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	11	,4
5.0	146	5,9
4 ile 5 arası	1263	51,0
3 ile 4 arası	876	35,4
3 ten aşağı	181	7,3
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerden lise mezuniyet notu 4 ile 5 arası olanların oranı %51, 3 ile 4 arası olanların oranı %35,4, 5 olanların oranı %5,9, 3'ten aşağı olanların oranı da %7,3'tür.

Tablo I / 16 - Ne tür bir liseden mezunsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	8	,3
Anadolu Meslek Lisesi	816	32,9
Endüstri Meslek Lisesi	450	18,2
Normal Lise	381	15,4
Teknik Lise	283	11,4
Anadolu Teknik Lisesi	197	8,0
Anadolu Lisesi	93	3,8
Fen Lisesi	33	1,3
Diğer lise	216	8,7
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %32,9'u Anadolu Meslek Lisesinden, %18,2'si Endüstri Meslek Lisesinden, %15,4'ü normal liseden, %11,4'ü Teknik Liseden, %8'i Anadolu Teknik Lisesinden, %3,8'i Anadolu Lisesinden mezundur. Diğer liselerden mezun olanların oranı da %8,7'dir.

Tablo I / 16-a - Lise mezuniyet (diploma) notunuz kaçtır? sorusuna göre ne tür bir liseden mezunsunuz?

Lise mezuniyet (diploma) notunuz?	Ne tür bir liseden mezunsunuz?								
	Cevapsız	Anadolu Teknik	Anadolu Meslek	Teknik Lise	Endüstri Meslek	Anadolu Lisesi	Fen Lisesi	Normal Lise	Diğer Lise
Cevapsız	9,1%		18,2%	9,1%	27,3%			18,2%	18,2%
5.0		3,4%	54,1%	3,4%	8,2%	3,4%	2,7%	11,6%	13,0%
4 ile 5 arası	,2%	8,9%	39,8%	10,5%	13,9%	4,4%	1,3%	10,9%	10,1%
3 ile 4 arası	,2%	7,1%	24,1%	13,0%	24,2%	3,2%	,8%	21,2%	6,2%
3 ten aşağı	1,7%	9,9%	11,6%	16,6%	26,5%	2,2%	3,3%	21,0%	7,2%
Toplam	,3%	8,0%	32,9%	11,4%	18,2%	3,8%	1,3%	15,4%	8,7%

En düşük not ortalamasına endüstri meslek lisesi mezunları, en yüksek not ortalamasına Anadolu meslek lisesi mezunları sahiptir.

Tablo I / 17 - Öğrenim gördüğünüz okulu üniversite sınavına kaçınıcı girişinizde kazandınız?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	13	,5
1 (ilk)	757	30,6
2	925	37,3
3	575	23,2
4 ve daha fazla	207	8,4
Toplam	2477	100,0

Öğrenim gördükleri okulu üniversite sınavına ikinci girişte kazananların oranı %37,3 iken, ilk girişte kazananların oranı %30,6, üçüncü girişte kazananların oranı %23,2, 4 ve daha fazla girişte kazananların oranı da %8,4'tür.

Tablo I / 18 - Üniversite sınavına hazırlanırken ne kadar süreyle dershaneye gittiniz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	,2
Hiç gitmedim	366	14,8
Birkaç ay gittim	336	13,6
1 yıl gittim	850	34,3
2 yıl gittim	704	28,4
3 yıl ve daha fazla gittim	215	8,7
Toplam	2477	100,0

Üniversiteye giriş sınavına hazırlanırken bir yıl dershaneye gittiğini ifade edenlerin oranı %34,3, 2 yıl gittiğini ifade edenlerin oranı %28,4'tür. Buna karşılık hiç dershaneye gitmediğini veya birkaç ay gittiğini belirtenlerin oranı %28,4, 3 yıl ve daha fazla gittiğini söyleyenlerin oranı da %8,7'dir.

Tablo I/ 18-a - Öğrenim gördüğünüz okulu üniversite sınavına kaçınıcı girişinizde kazandınız? sorusuna göre üniversite sınavına hazırlanırken ne kadar süreyle dershaneye gittiniz?

Öğrenim gördüğünüz okulu üniversite sınavına kaçınıcı girişinizde kazandınız?	Üniversite sınavına hazırlanırken ne kadar süreyle dershaneye gittiniz?					
	Cevapsız	Hiç gitmedim	Birkaç ay gittim	1 yıl gittim	2 yıl gittim	3 yıl ve daha fazla gittim
Cevapsız	7,7%	7,7%	15,4%	23,1%	23,1%	23,1%
1 (ilk)	,4%	24,7%	17,4%	42,5%	12,4%	2,5%
2	,1%	12,3%	11,6%	38,5%	32,8%	4,8%
3		7,8%	12,3%	22,4%	42,3%	15,1%
4 ve daha fazla	,5%	9,2%	11,6%	19,3%	29,5%	30,0%
Toplam	,2%	14,8%	13,6%	34,3%	28,4%	8,7%

Üniversite sınavına ilk girişte okullarını kazanan öğrencilerin %42,5'i bir yıl dershaneye gitmiştir. Buna karşılık sınava üçüncü girişinde okulunu kazananların %42,3'ü iki yıl, 4 ve daha fazla girişte kazananların da %30'u 3 ve daha fazla yıl dershaneye devam etmiştir. Okuluna sınava ilk girişte kayıt yaptıranlardan %24,7'sinin dershaneye hiç gitmemiş olması da dikkat çekicidir.

2- MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİNİ TERCİH SEBEPLERİ

Tablo I / 19 - Bu okulda eğitim görmekten memnun musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	10	,4
Evet	845	34,1
Hayır	561	22,6
Bilmiyorum	252	10,2
Kısmen	809	32,7
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %34,1'i bulunduğu okulda eğitim görmekten memnun olduğunu, %32,7'si kısmen memnun olduğunu söylerken, %22,6'sı memnun olmadığını ifade etmiştir.

Tablo I / 20 - Bu okulu hangi amaçla tercih ettiniz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	15	,6
Öğretmen olmak için	796	32,1
Bir meslek sahibi olmak için	932	37,6
Daha iyi bir okul kazanamadığım için	479	19,3
Diğer	255	10,3
Toplam	2477	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %37,6'sı okulunu meslek sahibi olmak için, %32,1'i öğretmen olmak için tercih ettiğini belirtirken, %19,3'ü daha iyi bir okul kazanamadığı için burayı tercih ettiğini söylemiştir.

Tablo I / 21 - Bu okula kayıt yaptırmanızda hangisi etkili oldu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	47	1,9
Tamamen kendi kararımıdı	1445	58,3
Ailemin/yakınlarıminin teşviki	527	21,3
Lisedeki/dershanedeki öğretmenlerimin teşviki	265	10,7
Tamamen ailemin kararıydı	193	7,8
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %58,3'ü okuluna tamamen kendi kararı olarak, %21,3'ü ailesinin/yakınlarının teşvikiyle, %10,7'si de öğretmenlerinin teşvikiyle kayıt yaptırdığını söylerken, %7,8'i bunun tamamen ailesinin kararı olduğunu ifade etmiştir.

Tablo I / 22 - Üniversite sınavında daha yüksek puan alarak başka bir fakülteye gitme imkanınız olsaydı, yine bu okulu tercih eder miydiniz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	31	1,3
Evet	698	28,2
Hayır	1748	70,6
Toplam	2477	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %28,2'si, başka bir fakülteye gitme imkanı olsaydı bile yine bu okulu tercih edeceğini söylerken, %70,6'sı böyle bir imkanın olması halinde bu okulu tercih etmeyeceğini belirtmiştir.

Tablo I / 23 - Okulunuzdaki eğitimin mesleğe hazırlık/ bilimsel formasyon dengesini nasıl buluyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	23	,9
Her iki bakımdan da yeterli	639	25,8
Mesleki eğitim ağırlıklı	959	38,7
Bilimsel formasyon ağırlıklı	179	7,2
Her iki bakımdan da yetersiz	677	27,3
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %38,7'si okullarındaki eğitimi mesleki eğitim ağırlıklı, %7,2'si bilimsel formasyon ağırlıklı olarak değerlendirmiştir. Buna karşılık %25,8'i gördüğü eğitimin her iki bakımdan da yeterli, %27,3'ü ise her iki bakımdan da yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo I / 24 - Sizce üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarına, mesleki ve teknik eğitim fakültelerine girişte ek puan verilmesi doğru mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	35	1,4
Mevcut uygulama doğru	849	34,3
Ek puan uygulamasının kapsamı genişletilmeli	890	35,9
Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalı	371	15,0
Alanla ilgili programa eşit katsayı, alan dışına farkı az katsayı uygulanmalı	332	13,4
Toplam	2477	100,0

Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarına ek puan verilen mevcut uygulamayı doğru bulanların oranı %34,3 iken, ek puan uygulamasının kapsamının genişletilmesini isteyenlerin oranı %35,9'a ulaşmaktadır. Ek puan uygulamasının tümüyle kaldırılmasını isteyenlerin oranı %15, alanla

ilgili programa eşit katsayı, alan dışına farkı az katsayı uygulanmasını isteyenlerin oranı da %13,4'tür.

Tablo I / 25 - Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarının alanları dışındaki tercihlerinin, puanların düşük katsayıyla çarpılması suretiyle kısıtlanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	40	1,6
Doğru bir uygulama	419	16,9
Yanlış bir uygulama	2018	81,5
Toplam	2477	100,0

Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarının alanları dışındaki tercihlerinin düşük katsayı ile kısıtlanmasını yanlış bir uygulama olarak görenlerin oranı %81,5'tir.

3- MESLEKİ-TEKNİK EĞİTİM VE SORUNLARI

Tablo I / 26 - Okulda aldığınız eğitimi sizi mesleğe hazırlamada ne derece yeterli buluyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	13	,5
Oldukça yeterli	491	19,8
Kısmen yeterli	1485	60,0
Yetersiz	488	19,7
Toplam	2477	100,0

Okulda aldığı eğitimi mesleğe hazırlamada oldukça yeterli bulanların oranı %19,8 iken, kısmen yeterli bulanların oranı %60, yetersiz bulanların oranı da %19,7'dir.

Tablo I / 27 - Okuduğunuz okulda mesleğinizle ilgili laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar yeterli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	14	,6
Yeterli	471	19,0
Kısmen yeterli	1355	54,7
Yetersiz	637	25,7
Toplam	2477	100,0

Okullarındaki teknik altyapıyı yeterli bulanların oranı %19, kısmen yeterli bulanların oranı %54,7 iken, yetersiz bulanların oranı %25,7'dir.

Tablo I / 28 - Kısmen veya tamamen boş geçen dersiniz var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	20	,8
Hayır	1755	70,9
1-3 ders	583	23,5
4'ten fazla ders	119	4,8
Toplam	2477	100,0

Kısmen veya tamamen boş geçen dersi olmadığını söyleyenlerin oranı %70,9'dir. Buna karşılık 1-3 dersinin kısmen veya tamamen boş geçtiğini söyleyenlerin oranı %23,5, 4'ten fazla dersinin olduğunu söyleyenlerin oranı da %4,8'dir.

Tablo I / 29 - Öğretim elemanlarınız arasındaki akademisyen (okulun kadrolu öğretim elemanı) olmayan öğretim elemanı oranı nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	199	8,0
En fazla dörtte bir	1476	59,6
Dörtte biri ile yarısı arası	516	20,8
Yarısı ile dörtte üçü arası	184	7,4
Dörtte üçünden fazlası	102	4,1
Toplam	2477	100,0

Derslerine giren öğretim elemanları arasında kadrolu olmayanların oranını en fazla dörtte bir olarak ifade edenlerin oranı %59,6, dörtte biri ile yarısı olarak ifade edenlerin oranı %20,8, yarısından daha fazla olduğunu söyleyenlerin oranı ise %11,5'tir.

Tablo I / 30 - Öğretim elemanları branşları dışındaki derslere de giriyorlar mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	54	2,2
Evet	1283	51,8
Hayır	1140	46,0
Toplam	2477	100,0

Öğretim elemanlarının branşları dışındaki derslere de girdiğini söyleyenlerin oranı %51,8'dir.

Tablo I / 31 - Size göre meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerileri yeterli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	15	,6
Yeterli	745	30,1
Kısmen yeterli	1374	55,5
Yetersiz	343	13,8
Toplam	2477	100,0

Meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerini yeterli bulanların oranı %30,1, kısmen yeterli görenlerin oranı %55,5 iken, yetersiz görenlerin oranı %13,8'dir.

Tablo I / 32 - Şimdiye kadar mesleğinizle ilgili (staj dışında) herhangi bir işte çalıştınız mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	37	1,5
Evet	894	36,1
Hayır	1546	62,4
Toplam	2477	100,0

Staj dışında, mesleğiyle ilgili bir işte çalıştığını söyleyen öğrencilerin oranı %36,1 iken, çalışmadığını söyleyenlerin oranı %62,4'tür.

Tablo I / 33 - Endüstride yapılan staj/beceri eğitimi uygulaması meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli midir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	18	,7
Yeterli	442	17,8
Kısmen yeterli	1419	57,3
Yetersiz	598	24,1
Toplam	2477	100,0

Staj uygulamasını, meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli görenlerin oranı %17,8, kısmen yeterli görenlerin oranı %57,3, yetersiz görenlerin oranı da %24,1'dir.

Tablo I / 34 - Staj/beceri eğitimi yeri bulmakta zorlandınız mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	17	,7
Evet	555	22,4
Kısmen	720	29,1
Hayır	734	29,6
Henüz staj yapmadım	451	18,2
Toplam	2477	100,0

Staj yeri bulmakta zorlandığını söyleyenlerin oranı %22,4, kısmen zorlandığını söyleyenlerin oranı %29,1, zorlanmadığını söyleyenlerin oranı %29,6'dır.

Tablo I / 35 - Okuldaki eğitiminiz mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmenizi sağlayabiliyor mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	23	,9
Evet	372	15,0
Kısmen	1324	53,5
Hayır	758	30,6
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerden, okulda aldıkları eğitimin mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmelerini sağlayabildiğini söyleyenlerin oranı %15, kısmen sağlayabildiğini söyleyenlerin oranı %53,5 iken, sağlayamadığını belirtenlerin oranı %30,6'dır.

Tablo I / 36 - Okulunuzun laboratuvar ve teknolojik imkanları, ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumlu mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	19	,8
Evet	498	20,1
Kısmen uyumlu	1237	49,9
Hayır	723	29,2
Toplam	2477	100,0

Okullarındaki teknolojik altyapının ilgili sektördeki seviye ile uyumlu olduğunu söyleyenlerin oranı %20,1, kısmen uyumlu olduğunu ifade edenlerin oranı %49,9, uyumsuz olduğunu söyleyenlerin oranı da %29,2'dir.

Tablo I / 37 - Eğitimini gördüğünüz bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	27	1,1
Evet	368	14,9
Hayır	1242	50,1
Kısmen	840	33,9
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerden eğitim gördükleri alanda uzmanlaşmaya yönlendirildiklerini ifade edenlerin oranı %14,9, kısmen yönlendirildiklerini söyleyenlerin oranı %33,9, yönlendirilmediklerini belirtenlerin oranı %50,1'dir.

Tablo I / 38 - Okulda aldığınız eğitimin sizi bir meslek lisesinde öğretmenlik/eğiticilik yapabilecek donanıma sahip kıldığını inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	21	,8
Evet	815	32,9
Kısmen	1259	50,8
Hayır	382	15,4
Toplam	2477	100,0

Okulda aldıkları eğitimin kendilerini bir meslek lisesinde öğretmenlik yapabilecek donanıma sahip kıldığını düşünen öğrencilerin oranı %32,9 iken, kısmen cevabını verenlerin oranı %50,8, hayır cevabı verenlerin oranı ise %15,4'tür.

Tablo I / 39 - Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin gelecekte, öğretmenlik dışında, işinize yarayacağını düşünüyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	30	1,2
Evet	1815	73,3
Hayır	632	25,5
Toplam	2477	100,0

Okulda aldıkları eğitimin, öğretmenlik dışında da işlerine yarayacağını düşünen öğrencilerin oranı %73,3 iken, aksi kanaatte olanların oranı %25,5'tir.

Tablo I / 40 - Okulu bitirince, öğretmenlik dışında, iş bulabileceğiniz konusunda ümitli misiniz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	22	,9
Kendi alanımda iş bulabileceğim konusunda ümitliyim	1156	46,7
Kendi alanımda olmasa bile iş bulabileceğime inanıyorum	940	37,9
Eğitim gördüğüm alanda da, diğer alanlarda da iş bulamayacağımı düşünüyorum	359	14,5
Toplam	2477	100,0

Okulunu bitirince öğretmenlik dışında, kendi alanında iş bulabileceğinden ümitli olan öğrencilerin oranı %46,7, kendi alanında olmasa bile iş bulabileceğini düşünenlerin oranı %37,9, hiçbir şekilde iş bulamayacağını söyleyenlerin oranı da %14,5'tir.

Tablo I / 41 - İş bulma bakımından mühendisler mi, meslek yüksekokulu mezunları mı, yoksa siz mi daha şanslısınız?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	26	1,0
Mühendisler	1128	45,5
Meslek yüksekokulu mezunları	316	12,8
Biz daha şanslıyız	627	25,3
Farkımız yok	380	15,3
Toplam	2477	100,0

İş bulma bakımından mühendislerin daha şanslı olduğunu düşünenlerin oranı %45,5, kendilerinin daha şanslı olduğuna inananların oranı %25,3, meslek yüksekokulu mezunlarını şanslı görenlerin oranı %12,8'dir.

Tablo I / 42 - Mesleğinizle ilgili, dersler dışında, herhangi bir kurs, seminer, konferans vb. faaliyete katıldınız mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	28	1,1
Evet	1450	58,5
Hayır	999	40,3
Toplam	2477	100,0

Meslekleriyle ilgili ders dışında bir eğitim faaliyetine katılanların oranı %58,5, hiçbir faaliyete katılmamış olanların oranı ise %40,3'tür..

Tablo I / 43 - Mesleğinizle ilgili bir işte çalışmaya hazır olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	47	1,9
Evet	1170	47,2
Hayır	1260	50,9
Toplam	2477	100,0

Mesleğiyle ilgili bir işte çalışmaya hazır olduğunu düşünenlerin oranı %47,2 iken, hazır olmadığına inananların oranı %50,9'dur.

Tablo I / 44 - Okulunuzun çevredeki sanayi, ticaret, turizm, inşaat vb. sektörleriyle birlikte yürüttüğü müşterek projeler var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	117	4,7
Evet	1007	40,7
Hayır	1353	54,6
Toplam	2477	100,0

Öğrenim gördükleri okulun, çevredeki sektörlerle birlikte yürüttüğü müşterek projeleri olduğunu söyleyenlerin oranı %40,7'dir. Okullarının çevredeki ilgili sektörle koordineli proje yürütmediğini belirtenlerin oranı ise %54,6'dır.

Tablo I / 45 - Okulunuz AB veya Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların projelerinde yer alıyor mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	183	7,4
Evet	1257	50,7
Hayır	1037	41,9
Toplam	2477	100,0

Okullarının AB veya Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların projelerinde yer aldığını söyleyenlerin oranı %50,7'dir.

Tablo I / 46 - Okulda size verilen bilgi ve eğitimle sahip olduğunuz formasyon sizce hangisine uymaktadır?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	29	1,2
Mühendis	233	9,4
Uygulama mühendisi	484	19,5
Teknoloji mühendisi	430	17,4
Öğretmen	1091	44,0
Uzman	101	4,1
Hiçbiri	109	4,4
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %44'ü, okulda aldıkları bilgi ve eğitimin öğretmenlik, %19,5'i uygulama mühendisi, %17,4'ü teknoloji mühendisi, %9,4'ü de mühendis formasyonuna uyduğunu ifade etmiştir.

Tablo I / 47 - Size göre mesleki ve teknik eğitim fakültelerindeki öğrencilerinin en büyük sorunu nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	65	2,6
Üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmaları	488	19,7
Okullardaki eğitim kalitesinin yetersizliği	401	16,2
Mezuniyet sonrası iş bulamama kaygısı	941	38,0
Endüstri ve iş hayatında statü/unvan belirsizliği	582	23,5
Toplam	2477	100,0

Öğrencilerin %38'i en büyük sorunlarının mezuniyet sonrası iş bulamama kaygısı, %23,5'i statü/unvan belirsizliği, %19,7'si üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmaları, %16,2'si de eğitim kalitesinin yetersizliği olduğunu söylemiştir.

II- MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ (ÖĞRETİM ELEMANLARI ANKETİ)

1- PROFİL

Tablo II / 1 - Cinsiyet

Seçenekler	Sayı	%
Kadın	43	34,7
Erkek	81	65,3
Toplam	124	100,0

Araştırmaya katılan 124 öğretim elemanının %34,7'si kadın, %65,3'ü erkektir.

Tablo II / 2 - Okuldaki görev

Seçenekler	Sayı	%
Öğretim elemanı	99	79,8
Öğretim elemanı ve idareci (bölüm bşk., dekan yrd., dekan)	25	20,2
Toplam	124	100,0

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %20,2'si aynı zamanda idarecidir.

Tablo II / 3 - Akademik formasyon (Bitirilmiş olan)

Seçenekler	Sayı	%
Lisans	12	9,7
Yüksek Lisans	31	25,0
Doktora	81	65,3
Toplam	124	100,0

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %65,3'ü doktorasını, %25'i yüksek lisansını yapmıştır. Lisans mezunu öğretim elemanı oranı %9,7'dir.

Tablo II / 4 - Akademik unvan

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Profesör	11	8,9
Doçent	14	11,3
Yardımcı Doçent	49	39,5
Öğretim Görevlisi	28	22,6
Okutman	1	,8
Araştırma Görevlisi	20	16,1
Toplam	124	100,0

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %39,5'i yardımcı doçent, %22,6'sı öğretim görevlisi, %16,1'i araştırma görevlisi, %11,3'ü doçent, %8,9'u da profesördür.

Tablo II / 5 - Derse girilen alan

Seçenekler	Sayı	%
Sadece meslek dersleri	69	55,6
Sadece genel kültür dersleri	23	18,5
Her ikisi birden	32	25,8
Toplam	124	100,0

Öğretim elemanlarının %55,7'sı sadece meslek derslerine girdiğini, %18,5'i sadece genel kültür derslerine girdiğini, %25,8'i ise her ikisine birden girdiğini ifade etmiştir.

Tablo II / 6 - Yabancı dil düzeyi
(KPDS veya benzeri sınavlarda alınan notların KPDS karşılığı)

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
0-29	6	4,8
30-49	20	16,1
50-69	48	38,7
70 ve zeri	48	38,7
Toplam	124	100,0

Araştırmaya katılan ğretim elemanlarının %38,7'sinin yabancı dil düzeyi 70'in, yine aynı orandakinin düzeyi 50'nin üzerindedir. Yabancı dil düzeyi 50'nin altında olan ğretim elemanlarının oranı %20,9'dur.

Tablo II / 7 - Hizmet süresi

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
5 yıldan az	15	12,1
5-10 yıl	34	27,4
11-20 yıl	42	33,9
21-25 yıl	16	12,9
25 yıldan fazla	16	12,9
Toplam	124	100,0

Öğretim elemanlarının %33,9'u 11-20 yıl, %27,4'ü 5-10 yıl, %25,8'i 21 yıldan fazla, %12,1'i de 5 yıldan az hizmet süresine sahiptir.

Tablo II / 8 - Ailenin aylık geliri (haneye giren toplam YTL)

Seçenekler	Sayı	%
1000-2000 YTL arası	56	45,2
2000-3500 YTL arası	50	40,3
3500-5000 YTL arası	15	12,1
5000 YTL üzeri	3	2,4
Toplam	124	100,0

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %45,2'si 1000-2000 YTL arası, %40,3'ü 2000-3500 YTL arası, %12,1'i de 3500-5000 YTL arası gelire sahip olduğunu ifade etmiştir. 5000 YTL üzeri gelire sahip olanların oranı %2,4'tür.

Tablo II / 9 - Bilgisayarı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Hemen her gün	110	88,7
Haftada bir-iki gün	10	8,1
Çok nadir	3	2,4
Kullanmıyorum	1	,8
Toplam	124	100,0

Öğretim görevlilerinin %88,7'si bilgisayarı hemen her gün kullanırken, daha az sıklıkla kullanan veya kullanmayanların oranı %11,3'tür.

Tablo II / 10 - İnternet kullanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Evet, sürekli	110	88,7
Arada sırada	12	9,7
Hayır	2	1,6
Toplam	124	100,0

Bilgisayarı hemen her gün kullananlarla interneti sürekli kullananların oranı aynıdır.

Tablo II / 11 - Şu anda abone olduğunuz veya dĐzenli olarak takip ettiğiniz bir dergi var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	72	58,1
Hayır	52	41,9
Toplam	124	100,0

ÖĞretim elemanlarının %58,1'i dĐzenli takip ettiği veya abone olduğu bir derginin olduğunu sĐylemiŐtir. Abone olduğu veya dĐzenli takip ettiği bir dergi bulunmadığını sĐyleyenlerin oranı %41,9'dur.

2- ÖĞRETİM ELEMANLIĞI MESLEĞİNE İLİŞKİN SORULAR

Tablo II / 12 - Nasıl ÖĞretim Elemanı oldunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Üniversiteden hemen sonra akademik kariyere başlayarak	67	54,0
ÖĞretmenlikten geçişle	25	20,2
Diğer bir memuriyet görevinden geçişle	10	8,1
Özel sektörden geçişle	21	16,9
Toplam	124	100,0

Üniversiteyi bitirdikten hemen sonra akademik kariyere başlayanların oranı %54 iken, öğretmenlikten geçişle öğretim elemanı olanların oranı %20,2, özel sektörden geçişle olanların oranı %16,9, diğer bir memuriyet görevinden geçişle olanların oranı da %8,1'dir.

Tablo II / 13 - Alanınızla ilgili mesleki ve bilimsel gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	87	70,2
Hayır	10	8,1
Kısmen	27	21,8
Toplam	124	100,0

Alanıyla ilgili mesleki ve bilimsel gelişmeleri takip edebildiğini söyleyenlerin oranı %70,2'dir.

Tablo II / 14 - Mesleğinizle ilgili kurs, seminer vb. faaliyetlere katılıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Evet	94	75,8
Hayır	29	23,4
Toplam	124	100,0

Meslekleriyle ilgili kurs, seminer vb. faaliyetlere katılan ğretim elemanlarının oranı %75,8'dir. Katılmamış olanların oranı ise %23,4'tür.

Tablo II / 15 - Alanınız dışında bir branşta derse giriyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	34	27,4
Hayır	90	72,6
Toplam	124	100,0

Alanı dışında bir branşta derse giren öğretim elemanlarının oranı %27,4'tür.

Tablo II / 16 - Mesleğinizden memnun musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	115	92,7
Hayır	9	7,3
Toplam	124	100,0

Öğretim elemanlarının %92,7'si mesleğinden memnun olduğunu ifade etmiştir.

Tablo II / 17 - Bir öğretim elemanı olarak mesleki bilgi ve becerinizin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Evet	64	51,6
Hayır	4	3,2
Kendimi geliştirme ihtiyacı hissediyorum	55	44,4
Toplam	124	100,0

Mesleki bilgi ve becerisinin yeterli olduğuna inananların oranı %51,6, kendini geliştirme ihtiyacı hissedenlerin oranı da %44,4'tür.

Tablo II / 18 - Okulunuzda derslere giren kadrolu olmayan öğretim görevlileri var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	70	56,5
Hayır	54	43,5
Toplam	124	100,0

Araştırmaya katılanların %56,5'i, okullarında derslere giren ve kadrolu olmayan öğretim görevlileri bulunduğunu ifade etmiştir.

Tablo II / 19 - (DİKKAT! Bu tablo sadece bir üstteki soruya "Evet" diyenlerden oluşmaktadır.)

Dışarıdan gelen öğretim görevlilerinin bilgi ve becerilerini yeterli buluyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	8,6
Evet	28	40,0
Kısmen	27	38,6
Hayır	9	12,9
Toplam	70	100,0

Dışarıdan gelen öğretim elemanlarının bilgi ve becerilerini yeterli bulanların oranı %40, kısmen yeterli bulanların oranı %38,6, yetersiz bulanların oranı %12,9'dur.

2- ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTE EĞİTİMİNE İLİŞKİN SORUNLAR

Tablo II / 20 - Okulunuzdaki öğrencilere verilen mesleki beceri/bilimsel formasyon dengesini nasıl buluyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Her iki bakımdan da yeterli	36	29,0
Mesleki eğitim lehine ağırlık var	62	50,0
Bilimsel formasyon lehine ağırlık var	10	8,1
Her iki bakımdan da yetersiz	15	12,1
Toplam	124	100,0

Öğrencilere verilen mesleki beceri/bilimsel formasyon dengesini mesleki eğitim lehine ağırlıklı bulanların oranı %50, bilimsel formasyon ağırlıklı bulanların oranı %8,1'dir. Her iki bakımdan da yeterli bulanların oranı %29 iken, her iki bakımdan da yetersiz görenlerin oranı %12,1'dir.

Tablo II / 21 - Size göre okulunuza öğrenci kabulündeki mevcut sistem doğru mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	4	3,2
Evet	51	41,1
Hayır	69	55,6
Toplam	124	100,0

Okullarına öğrenci kabulündeki mevcut sistemi doğru bulanların oranı %41,1 iken, yanlış bulanların oranı %55,6'dır.

Tablo II / 22 - Sizce okulunuza girişte meslek lisesi öğrencilerine ek puan verilmesi uygulamasına devam edilmeli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	48	38,7
Hayır	34	27,4
Genel lise çıkışlılara göre büyük fark yaratmayan bir teşvikle devam etmeli	40	32,3
Toplam	124	100,0

Meslek lisesi öğrencilerine ek puan verilmesi uygulamasının devam etmesini isteyenlerin oranı %38,7, istemeyenlerin oranı %27,4'tür. %32,3'lük bir kesim ise genel lise çıkışlılara göre büyük fark yaratmayan bir teşvikle ek puan uygulamasının devam etmesini istemektedir.

Tablo II / 23 - Son 10 yılda okulunuza gelen öğrenci kalitesinde bir değişiklik oldu mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	5	4,0
Kalite düştü	76	61,3
Kalite değişmedi	30	24,2
Kalite yükseldi	13	10,5
Toplam	124	100,0

Son 10 yılda okullarına gelen öğrenci kalitesinin düştüğünü söyleyen öğretim elamanlarının oranı %61,3 iken, kalitenin değişmediğini söyleyenlerin oranı %24,2, kalitenin yükseldiğini ifade edenlerin oranı da %10,5'tir.

Tablo II / 24 - Okulunuza gelen öğrencilerden normal liselerden mezun olanlar mı, yoksa meslek liselerinden mezun olanlar mı daha başarılı oluyor?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	3	2,4
Normal liselerden gelen öğrenciler daha başarılı	20	16,1
Meslek liselerinden gelen öğrenciler daha başarılı	23	18,5
Uygulamalı derslerde meslek liseli, teorik derslerde liseliler daha başarılı	65	52,4
Fark yok	13	10,5
Toplam	124	100,0

Okullarına gelen öğrencilerden uygulamalı derslerde meslek liselilerin, teorik derslerde düz liselerden gelenlerin başarılı olduğunu söyleyen öğretim elemanlarının oranı %52,4'tür. Buna karşılık meslek liselerinden gelen öğrencileri daha başarılı bulanların oranı %18,5, normal liselerden gelen öğrencileri daha başarılı bulanların oranı %16,1'dir.

Tablo II / 25 - Okulunuza meslek yüksek okullarından dikey geçişle lisans tamamlama için gelen öğrenciler, diğerlerinden daha başarılı oluyorlar mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	3	2,4
Evet	39	31,5
Hayır	31	25,0
Diğer öğrencilerden farkları yok	51	41,1
Toplam	124	100,0

Meslek yüksek okullarından yatay geçişle gelen öğrencilerin diğerlerinden daha başarılı olduğunu düşünenlerin oranı %31,5, farkları olmadığını söyleyenlerin oranı %41,1 iken, bu öğrencilerin diğerlerinden daha başarısız olduğunu düşünenlerin oranı %25'tir.

Tablo II / 26 - Üniversiteye yerleştirmede meslek lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	4	3,2
Mevcut uygulama doğru	27	21,8
Ek puan uygulamasının kapsamı genişletilmeli	33	26,6
Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalı	31	25,0
Alanla ilgili programa eşit katsayı, alan dışına farkı az katsayı uygulanmalı	29	23,4
Toplam	124	100,0

Meslek lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını doğru bulanların oranı %21,8, bu uygulamanın tümüyle kaldırılması gerektiğini düşünenlerin oranı %25, ek puan uygulamasının kapsamının genişletilmesi gerektiğini ifade edenlerin oranı %26,6, alanla ilgili programa eşit katsayı alan dışına farkı az katsayı uygulanması gerektiğini belirtenlerin oranı da %23,4'tür.

Tablo II / 27 - Üniversiteye girişte alan dışı tercihlerde puanların düşük katsayıyla çarpılması uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	4,8
Doğru bir uygulama	41	33,1
Yanlış bir uygulama	77	62,1
Toplam	124	100,0

Üniversiteye girişte alan dışı tercihlerde puanların düşük katsayıyla çarpılmasını yanlış bulanların oranı %62,1'dir.

Tablo II / 28 - Okulda verilen eğitimin öğrencilerinizi hayata yeterince hazırladığına inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	48	38,7
Hayır	74	59,7
Toplam	124	100,0

Okulda verilen eğitimin öğrencilerini hayata yeterince hazırladığına inanan öğretim elemanlarının oranı %38,7'dir. İnanmayanların oranı ise %59,7'dir.

Tablo II / 29 - Okulunuzun çevredeki sanayi, ticaret, turizm, inşaat vb. sektörleriyle birlikte yürüttüğü müşterek projeler var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Evet	82	66,1
Hayır	41	33,1
Toplam	124	100,0

Okullarının çevredeki sektörlerle birlikte yürüttüğü ortak projeler bulunduğunu söyleyen öğretim elemanlarının oranı %66,1'dir. %33,1'i bu tür bir işbirliği bulunmadığını belirtmiştir.

Tablo II / 30 - Okulunuz AB ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların projelerinde yer alıyor mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	4	3,2
Evet	87	70,2
Hayır	33	26,6
Toplam	124	100,0

Okullarının uluslararası kuruluşların projelerinde yer aldığını söyleyenlerin oranı %70,2'dir.

3- MESLEKİ-TEKNİK EĞİTİME İLİŞKİN SORUNLAR

Tablo II / 31 - Okulunuzda kısmen veya tamamen boş geçen dersler var mı?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Hayır	107	86,3
1-3 ders var	15	12,1
4'ten fazla ders var	1	,8
Toplam	124	100,0

Okullarında kısmen veya tamamen boş geçen ders olmadığını söyleyenlerin oranı %86,3 iken, boş geçen 1-3 ders bulunduğunu ifade edenlerin oranı %12,1'dir.

Tablo II / 32 - Okulunuzda verilen eğitimin müfredatını yeterli buluyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Evet	51	41,1
Kısmen yeterli	59	47,6
Hayır	13	10,5
Toplam	124	100,0

Müfredatı yeterli bulanların oranı %41,1, kısmen yeterli bulanların oranı %47,6'dır.

Tablo II / 33 - Okulunuzda, müfredatla uygulama birbiriyle uyumlu mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Evet	65	52,4
Kısmen uyumlu	55	44,4
Hayır	3	2,4
Toplam	124	100,0

Müfredatla uygulamanın uyumlu olduğunu söyleyenlerin oranı %52,4, kısmen uyumlu olduğunu ifade edenlerin oranı %44,4'tür.

Tablo II / 34 - Öğrencilerinizin okullarını bitirdikten sonra, öğretmenlik dışında, eğitim gördükleri meslek alanında iş bulabilecek yeterliliğe sahip olduklarına inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	69	55,6
Belki	46	37,1
Hayır	7	5,6
Toplam	124	100,0

Öğrencilerinin okulu bitirdikten sonra öğretmenlik dışında, eğitim gördükleri alanla ilgili iş bulabilecek yeterliliğe sahip olduğunu düşünenlerin oranı %55,6, belki diyenlerin oranı %37,1'dir.

Tablo II / 35 - Mezun olduklarında iş bulma bakımından mühendisleri mi, meslek yüksekokulu mezunlarını mı, yoksa sizin mezunlarınızı mı daha şanslı görüyorsunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	1	,8
Mühendisleri	50	40,3
Mesleki ve teknik eğitim fakültesi mezunlarını	37	29,8
Meslek yüksekokulu mezunlarını	4	3,2
Farkları yok	32	25,8
Toplam	124	100,0

İş bulma bakımından mühendisleri daha şanslı bulanların oranı %40,3, mesleki ve teknik eğitim fakültesi mezunlarını daha şanslı bulanların oranı %29,8'dir.

Tablo II / 36 - Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin öğrencilerinizin iş hayatında yeterli olmasını sağlayacağını düşünüyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	45	36,3
Kısmen yeterli olur	71	57,3
Hayır	6	4,8
Toplam	124	100,0

Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin öğrencilerinin iş hayatında yeterli olmasını sağlayacağını düşünen öğretim elemanlarının oranı %36,3 iken, kısmen yeterli olacağını ifade edenlerin oranı %57,3'tür.

Tablo II / 37 - Meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	79	63,7
Kısmen yeterli	41	33,1
Hayır	2	1,6
Toplam	124	100,0

Meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerini yeterli bulanların oranı %63,7, kısmen yeterli bulanların oranı da %33,1'dir.

Tablo II / 38 - Öğrencilerinize okulda verilen bilgi ve eğitimle endüstrideki uygulamalar birbirleriyle uyumlu mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	35	28,2
Kısmen uyumlu	78	62,9
Hayır	9	7,3
Toplam	124	100,0

Öğrencilere okulda verilen bilgi ve eğitimle endüstrideki uygulamaların uyumlu olduğunu söyleyenlerin oranı %28,2, kısmen uyumlu olduğunu ifade edenlerin oranı %62,9'dur.

Tablo II / 39 - Okulunuzun ilgili sektörlerdeki kuruluşlarla ilişki düzeyi yeterli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Yeterli	28	22,6
Kısmen yeterli	52	41,9
Yetersiz	42	33,9
Toplam	124	100,0

Okullarının ilgili sektör kuruluşlarıyla ilişki düzeyini yeterli bulanların oranı %22,6, kısmen yeterli bulanların oranı %41,9 iken, yetersiz bulanların oranı %33,9'dur.

Tablo II / 40 - Okulunuzun binası mesleki ve teknik eğitim için uygun mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Uygun	46	37,1
Kısmen uygun	54	43,5
Uygun değil	22	17,7
Toplam	124	100,0

Okul binasını mesleki ve teknik eğitim için uygun bulanların oranı %37,1, kısmen uygun bulanların oranı %43,5, uygun bulmayanların oranı %17,7'dir.

Tablo II / 41 - Okulunuz mesleki ve teknik eğitim için gerekli laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar bakımından yeterli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Yeterli	39	31,5
Kısmen yeterli	65	52,4
Yetersiz	18	14,5
Toplam	124	100,0

Okullarındaki altyapıyı yeterli bulanların oranı %31,5, kısmen yeterli bulanların oranı %52,4, yetersiz bulanların oranı %14,5'tir.

Tablo II / 42 - Sizce mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin genel olarak en büyük sorunu nedir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	8	6,5
Eğitim ve öğretimde kullanılan araç, gereç ve malzemenin eksikliği/eskiligi/yokluğu	45	36,3
Öğretim elemanlarının yetersizliği	11	8,9
Beceri eğitimi görülen yerlerdeki imkanların yetersizliği	17	13,7
Sınıfların kalabalıklığı	14	11,3
Öğrenci kalitesinin düşüklüğü	29	23,4
Toplam	124	100,0

Öğretim elemanları, mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin en büyük sorunu olarak %36,3 ile araç, gereç, malzeme eksikliğini, %23,4 ile öğrenci kalitesinin düşüklüğünü göstermektedir.

Tablo II / 43 - Staj uygulaması öğrencilerinize meslekte beceri ve tecrübe kazandırmak için yeterli midir?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	3	2,4
Yeterli	22	17,7
Kısmen yeterli	72	58,1
Yetersiz	27	21,8
Toplam	124	100,0

Staj uygulamasının öğrencilerinin beceri ve tecrübe kazanması için yeterli olduğunu ifade edenlerin oranı %17,7, kısmen yeterli olduğunu söyleyenlerin oranı %58,1 iken, yetersiz olduğunu belirtenlerin oranı %21,8'dir.

Tablo II / 44 - Okulunuzda öğrenciler eğitimini aldıkları bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor mu?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	59	47,6
Hayır	63	50,8
Toplam	124	100,0

Öğrencilerin eğitim aldıkları bölümün alt alanında uzmanlaşmaya yönlendirildiğini söyleyen öğretim elemanlarının oranı %47,6'dır. Yönlendirme olmadığını belirtenlerin oranı ise %50,8'dir.

Tablo II / 45 - Sizce Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin statüleri değiştirilmeli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Evet	97	78,2
Hayır	27	21,8
Toplam	124	100,0

Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin statülerinin değiştirilmesi gerektiğini söyleyenlerin oranı %78,2'dir.

Tablo II / 46 - (DİKKAT! Bu tablo sadece bir üstteki soruya “Evet” diyenlerden oluşmaktadır.) Sizde Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin statüsü ne olmalıdır?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	6	6,2
Mühendislik Fakültesi	21	21,6
Teknoloji Fakültesi	59	60,8
4 yıllık yüksek okul	5	5,2
Eğitim Fakültesi	2	2,1
Diğer	4	4,1
Toplam	97	100,0

Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin statüsünün değiştirilmesini isteyenlerin %60,8’inin tercihi teknoloji fakültesi, %21,6’sının tercihi mühendislik fakültesi olması yönündedir.

Tablo II / 47 - Okulunuzdaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli buluyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	2	1,6
Evet	43	34,7
Hayır	79	63,7
Toplam	124	100,0

Okullarındaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeter bulanların oranı %34,7, bulmayanların oranı %63,7’dir.

Tablo II / 48 - Okulda verilen yabancı dil eğitimi, mesleki açıdan yeterli mi?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	4	3,2
Evet	34	27,4
Hayır	86	69,4
Toplam	124	100,0

Okullarında verilen yabancı dil eğitimini, mesleki açıdan yeterli bulanların oranı %27,4'tür. Yabancı dil eğitimini yetersiz bulanların oranı ise %69,4'tür.

Tablo II / 49 - Okulunuzdan mezun olan öğrencilerin meslek liselerinde öğretmenlik yapabilecek/eğitici olacak yeterliliğe sahip olduğuna inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	3	2,4
Evet	103	83,1
Hayır	18	14,5
Toplam	124	100,0

Okullarından mezun olan öğrencilerin meslek liselerinde öğretmenlik yapabilecek yeterliliğe sahip olduğuna inananların oranı %83,1'dir.

Tablo II / 50 - Okulunuzdan mezun olan öğrencilerin, öğretmenlik dışında, eğitim gördükleri alanda çalışabilecek yeterlilikte olduklarına inanıyor musunuz?

Seçenekler	Sayı	%
Cevapsız	3	2,4
Evet	94	75,8
Hayır	27	21,8
Toplam	124	100,0

Okullarından mezun olan öğrencilerin, öğretmenlik dışında, eğitim gördükleri alanda çalışabilecek yeterliliğe sahip olduğuna inananların oranı %75,8'dir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

I- ÖĞRENCİ ANKETİ

Araştırmanın temel sonuçları şunlardır:

- Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerine daha çok **gelir düzeyi düşük ailelerin çocukları** gitmektedir. Söz konusu okulların öğrencilerinin %90,6'ı 1500 YTL ve altı aile gelirine sahiptir.

- Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerini daha çok emekli, işçi, memur gibi **sabit gelirli ailelerin çocukları** tercih etmektedir. Öğrencilerin %63,3'ünün babalarının meslekleri emekli, işçi ve memurdur; %81,3'ünün de annesi ev kadınıdır.

- Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinde **düşük eğitim grubuna mensup ailelerin çocukları** çoğunluktadır. Öğrencilerin %52'sinin babası ilköğretim (ilkokul-ortaokul) mezunudur; bu oran annelerde %56,6'yı bulmaktadır.

- Öğrencilerin çok büyük bir bölümünün ailesinde, eğitim gördüğü alanda çalışan kimse yoktur.

- Öğrencilerin yarısı interneti düzenli olarak kullanmaktadır. Hiç internet kullanmayanların oranı fevkalade azdır.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık dörtte biri, son üç ay içinde ders kitabı dışında hiç kitap okumadığını ifade etmiştir. Son üç ayda 5 ve daha fazla kitap okuduğunu söyleyenlerin oranı ise sadece %11,1'dir. Sinema veya tiyatroya hiç gitmediğini veya en son geçen yıl gittiğini söyleyenlerin oranı %34,2, son bir haftada bu tür sosyal etkinliklere katılmış olanların oranı ise %29,4'tür. Günlük gazete hiç okumayanların veya arasıra eline geçtikçe bakanların oranı %53,9'dur. Öğrencilerin sadece %21,1'i bir dergiye abonedir veya düzenli takip etmektedir. Mesleki alandaki yayınları ve gelişmeleri takip edebildiğini söyleyenlerin oranı da sadece %21,9'dur.

Bütün bu veriler, mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin **kitap, gazete, dergi okuma alışkanlıkları düşük, sosyal faaliyetlere sınırlı düzeyde katılan ve mesleki ilgisi düşük** bir kitle olduğuna işaret etmektedir.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin %33,5'inin ilköğretim mezuniyet notu, %42,7'sinin ortaöğretim (lise) mezuniyet notu (5'lik sisteme göre) 4'ün altındadır. Bu tablo, söz konusu okullara gelen öğrencilerin önemli bölümünün **vasat ve vasatın altında ilk ve orta öğretim başarısına sahip** olduğunu göstermektedir.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin %32,9'u anadolu meslek lisesi, %18,2'si endüstri meslek lisesi, %19,4'ü teknik ve anadolu teknik lisesi mezunu olduğunu ifade etmiştir. Buna göre söz konusu okullara gelen öğrencilerin %70,5'i mesleki eğitim veren liselerden mezundur. Normal lise, anadolu lisesi, fen lisesi ve diğer tür lise mezunlarının oranı, cevapsızlarla birlikte %29,5'dir. **Mesleki eğitim ağırlıklı liselerden gelenlerin oranında bariz yükseklik** dikkati çekmektedir.

- Öğrencilerin sadece %30,6'sı üniversiteye giriş sınavına ilk katılışında öğrenim gördüğü okulu kazanmıştır. Üniversiteye hazırlanırken bir yıl ve daha fazla süreyle dershaneye gitmiş olanların oranı %71,4'tür.

- Öğrencilerin sadece yaklaşık üçte biri öğrenim gördüğü okuldan memnun olduğunu kesin olarak ifade ederken, okuldan memnun olmadığını kesin olarak belirtenlerin oranı da dörtte bire yakındır. Bu durum, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin **öğrencilerine doyum sağlayan okullar olmadığına** işaret etmektedir.

- Mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, temelde öğretmen yetiştirmek üzere kurulmuş okullar olmalarına rağmen, öğrencilerin sadece üçte biri bu amaçla söz konusu okulları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu durum, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin, **fiilen öğretmenlik eğitimi dışında bir yapıya** kavuşmuş olduğunu göstermektedir.

- Öğrencilerin %39,8'i, öğrenim gördükleri okula, ailelerinin veya öğretmenlerinin teşviki/kararıyla kayıt yaptırdıklarını ifade etmektedirler. Öğrencilerin %70,6'sı daha yüksek puan alabilseydi başka bir fakülteye gitmeyi tercih edeceğini belirtmektedir. Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin öğrencileri arasında, **kendi rızası dışında bu okula gelenler ile bir başka fakültede okuyabilmeyi isteyenlerin oranının fevkalade yüksek olması** dikkat çekmektedir.

- Okullarındaki eğitimi mesleki eğitim ağırlıklı gören öğrencilerin oranı %38,7, bilimsel formasyon ağırlıklı görenlerin oranı %7,2'dir. Bu durum, öğrencilerin **aldıkları eğitimin bilimsel formasyon boyutunu yetersiz gördüklerini** ortaya koymaktadır.

- Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarına ek puan verilen mevcut uygulamayı doğru bulanların ve uygulamanın kapsamının genişletilmesini isteyenlerin oranı %70,2'dir. Öğrenciler, kendi okulları için **meslek lisesi mezunlarına ek puan uygulamasından memnundurlar**.

- Meslek lisesi mezunlarının alanları dışındaki tercihlerinin düşük katsayıyla çarpılması, öğrencilerin beşte dördünden fazlası tarafından yanlış bir uygulama olarak görülmektedir.

- Öğrenciler, okulda aldıkları eğitimi **mesleğe hazırlama** bakımından değerlendirirken, %60'lık bir oranda kısmen cevabında yoğunlaşarak, **tereddütlü bir tutum** içine girmektedirler.

- Okullarındaki teknik altyapıyı tümüyle yeterli bulanların oranı %19'dur. Bu durum, **okulların araç-gereç imkanlarının geliştirilmesi gerektiğine** işaret etmektedir.

- Boş geçen dersleri olduğunu belirten öğrencilerin oranının %28,3'ü bulması, öğretim elemanlarının dörtte birinden fazlasının okulun kadrolu akademisyenlerinin dışından oluştuğunu ifade edenlerin oranının %32,3'e ulaşması, öğretim elemanlarının yarısından fazlasının branşları dışında derslere de giriyor olması, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde sayısal olarak ciddi bir **öğretim elemanı sorununun** varlığına işaret etmektedir.

Öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerini yeterli bulanların oranının sadece %30,1 olması, sayısal sorunun yanında **nitelik problemi** yaşandığını da göstermektedir.

- Öğrencilerin %62,4'ünün staj dışında mesleğiyle ilgili bir işte çalışmamış olması, pratik yapma alanlarının sınırlılığına ve bu konuda öğrencileri teşvik edici bir mekanizmanın bulunmadığına işaret etmektedir.

- Stajı meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli bulanların %17,8 gibi düşük bir oranda çıkması, bu konudaki mevcut **staj uygulamasının tatmin edici** olmadığını göstermektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin sadece %22,4'ünün staj yeri bulmakta zorlanmadığını söylemesi, sorunun bir başka boyutunun daha varlığını ortaya koymaktadır.

- Okullarındaki eğitimin mesleki ve teknolojik yenilikleri takip edebilmelerini sağladığını söyleyenlerin oranının %15 gibi düşük bir oranda çıkması, okuldaki imkanlar ile sektördeki seviyenin kısmen veya tamamen uyumlu olmadığı yönündeki %79,1'lik kanaatle birlikte değerlendirildiğinde, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde **fiziki yetersizlik yanında teknolojik gerilik sorununun** da bulunduğunu göstermektedir. Bu çerçevedeki bir diğer sorun da, öğrencilerin **uzmanlaşmaya yönlendirilmemeleridir**.

- Öğrencilerin yaklaşık üçte biri, okulda aldıkları eğitimin kendilerini bir meslek lisesinde öğretmenlik yapabilecek donanıma sahip kıldığını düşünmektedirler. Bu durum, söz konusu okulların asli fonksiyonları olan öğretmenlik konusunda bile **öğrencilerinin kendilerine güvenmelerini sağlayacak yapıya sahip olamadıkları** şeklinde değerlendirilebilir. Buna karşılık okulda aldıkları eğitimin öğretmenlik dışında işlerine yarayabileceğini düşünenlerin oranının %73,3 gibi nispeten yüksek seviyede çıkması, **bu okulların statüsünün yeniden değerlendirilmesi** gerektiği görüşünü desteklemektedir. Nitekim, öğrencilerin %46,7 gibi önemli bir bölümü, okulunu bitirince kendi alanında, öğretmenlik dışında iş bulabileceğinden ümitlidir. Öğrencilerin %47,2'si de kendilerini meslekleriyle ilgili bir işte çalışmaya hazır olarak hissetmektedir. Ancak, yine öğrencilerin %45,5'i iş bulma konusunda mühendisleri daha şanslı

görmekte, kendilerine bu konuda öncelik verenlerin oranı %25,3'te kalmaktadır. Bu durum mesleki ve teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin, **kendilerini mühendislerin yerine ikame etme gibi bir düşüncelerinin olmadığını** göstermektedir.

- Okullarının çevredeki ilgili sektörler veya uluslararası kuruluşlarla ortak projelerde yer aldığını söyleyenlerin oranı %40-50 civarındadır. Bu durum, mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin **yerel veya uluslararası ilişkilerinin yetersiz kaldığına ve alanları itibarıyla ilgili sektörlerden önemli oranda kopuk olduğuna** işaret etmektedir.

- Öğrencilerin sadece %44'ü okulda aldıkları formasyonun karşılığı olarak öğretmenlik sıfatını öne çıkarırken, sadece mühendisten ziyade **teknoloji mühendisi ve uygulama mühendisi** gibi kavramların ifade edildiği görülmektedir.

- Öğrenciler, en büyük sorunları olarak mezuniyet sonrası iş bulamama kaygısının ardından **statü/unvan belirsizliğini** ifade etmektedirler. Bu durum, söz konusu fakültelerle ilgili yeniden yapılandırma çalışmalarında göz önünde bulundurulmalıdır.

Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin, öğrencileri tarafından bile öğretmenlikle sınırlı görülmediği, fiziki altyapısına, öğretim kadrosuna ve eğitimin içeriğine ilişkin ciddi sorunların var olduğu, buna karşılık öğrencilerin iş hayatında başarılı olma konusunda nispeten ümitli bir psikoloji içinde buldukları anlaşılmaktadır.

II- ÖĞRETİM ELEMANLARI ANKETİ

- Öğretim elemanlarının yaklaşık üçte ikisi doktorasını yapmıştır. Diğer öğretim elemanlarının doktora altı düzeyde akademik konuma sahip oldukları anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılanların %39,5 gibi yüksek bir oranının yardımcı doçent ünvanı taşıması, **bu alandaki akademik personel birikiminin henüz yeni oluşmaya başladığı** şeklinde değerlendirilebilir. Akademik çalışmalarını rahatça yürütmek için gerekli yabancı dil düzeyine

sahip öğretim elemanlarının oranının %38,7 çıkması, hizmet süresi 20 yılın üzerinde olanların oranının dörtte bir düzeyinde kalması bu saptamayı teyit etmektedir. Araştırma okulların kadrolu personeli arasında ve nispeten gelişmiş üniversitelerde yapılmış olmasına rağmen, doktora veya yüksek lisans gibi akademik çalışmalar gerektirmeyen “öğretim görevlisi” ünvanı taşıyanların %22,6 gibi yüksek bir oranda çıkması da dikkat çekicidir.

- Araştırmaya katılanların %45,2 gibi yüksek bir oranının 1000-2000 YTL arasında aylık gelir bildirmesi, çoğunluğu doçentlikten aşağı konumdaki öğretim elemanlarının, ilave gelirleri ve eşlerinin çalışması olmaksızın, **sadece kendi aylıklarıyla geçinmeye çalıştıkları** şeklinde değerlendirilebilir.

- Öğretim elemanlarının sadece %54’ü üniversiteyi bitirdikten hemen sonra akademik kariyere başlayarak bu göreve gelmiştir. Alanı dışında branşlarda derse girenlerin oranı da %27,4’tür. Okullarında derse giren kadrolu olmayan öğretim elemanları bulunduğunu söyleyenlerin oranı %56,5’tir. Bu öğretim elemanlarının yalnızca %40’unun mesleki bilgi ve becerisi kesin olarak yeterli bulunmaktadır. Diğer taraftan, alanıyla ilgili mesleki ve bilimsel gelişmeleri takip edebildiğini kesin olarak söyleyebilenlerin oranı %70,2’dir. Bilgisayar ve internet öğretim elemanlarının günlük hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline dönüşmüş gözükmeyle birlikte, düzenli olarak bir dergi takip edenlerin oranının %58,1’de kalması dikkat çekicidir. Mesleğiyle ilgili kurs, seminer vb. faaliyetlere katılanların oranı da %75,8’dir. Bu durum öğretim elemanlarının %20-25 kadar bir bölümünün, **kendini geliştirme konusunda hiçbir faaliyetinin bulunmadığını** göstermektedir. Nitekim, mesleki bilgi ve becerisi konusunda kendini geliştirme ihtiyacı duyduğunu söyleyenlerin oranı %44,4’e ulaşmaktadır. Bununla birlikte, mesleğinden memnun olan öğretim elemanlarının oranı da %92,7’dir. Netice itibariyle, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin **öğretim elemanı yapısında görülen nitelik ve nicelik yetersizliği, bu okullarda yaşanan sorunların en önemli sebeplerinden biri** olarak değerlendirilebilir.

- Okullarındaki öğrencilere verilen eğitimi mesleki eğitim lehine ağırlıklı görenlerin oranı %50, bilimsel formasyon ağırlıklı görenlerin oranı da

%8,1'dir. Bu durum, öğretim elemanlarının **verilen eğitimin bilimsel yeterliliği** konusunda ciddi endişe içinde bulduklarını göstermektedir.

- Okullarına öğrenci kabulündeki mevcut sistemi doğru bulanların oranı %41,1, ek puan uygulamasının mevcut haliyle devam etmesini isteyenlerin oranı %38,7, okullarına gelen öğrenci kalitesinin son 10 yılda düştüğünü belirtenlerin oranı %61,3, uygulamalı derslerde meslek liselerinden teorik derslerde diğer liselerden gelenlerin daha başarılı olduğunu söyleyenlerin oranı %52,4, meslek yüksek okullarından dikey geçişle gelen öğrencilerin diğerlerinden daha başarılı olduğunu ifade edenlerin oranı %31,5'tir. Bütün bunlar, **mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin öğrenci kaynağına ve bunların okulların mevcut işleyişine adaptasyonuna ilişkin ciddi sorunlar yaşandığına** işaret etmektedir.

- Öğretim elemanları, üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulaması konusunda belirli bir görüşte yoğunlaşmamış, hemen her alternatifine ilişkin birbirine yakın oranlarda tercih belirtmişlerdir. Katsayı uygulamasının yanlışlığı konusunda ise %62,1 oranında hemfikirdirler. Bu durum, **ek puan uygulamasının ciddi bir şekilde tartışılması, katsayı uygulamasının ise değiştirilmesi** gerektiğini ortaya koymaktadır.

- Okullarında verilen eğitimin öğrencilerini hayata yeterince hazırladığına inananların oranı %38,7'dir. Öğretim elemanlarının kendilerinin dahi, **öğrencilerine verdikleri eğitim konusunda tatminkar olmadıkları** anlaşılmaktadır.

- Araştırmaya katılanların üçte ikisi, okullarının çevredeki ilgili sektörle ortak projeler yürüttüğünü, üçte ikisinden fazlası da okullarının uluslararası projelerde yer aldığını söylemektedir. Bu oranın öğrencilerde belirgin şekilde düşük olduğu dikkate alındığında, **okullarda yürütülen bir takım projelerin, öğrencilerin katılımı/bilgisi olmadan, sadece öğretim elemanları/yönetim bazında gerçekleştirildiği** söylenebilir.

- Okullarında tamamen veya kısmen boş geçen ders bulunmadığını söyleyen öğretim elemanlarının oranının öğrencilerden daha yüksek olması da, **planlama ile uygulama arasındaki farklılık** yaşandığını göstermektedir.

- Okullarında verilen eğitimin müfredatını yeterli bulanların oranı %41,1 iken, müfredatla uygulamanın birbiriyle uyum olduğunu ifade edenlerin oranı %52,4'tür. Bu sonuçlar, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde **müfredat ve müfredatın uygulaması konusunda da ciddi sorunların bulunduğunu** göstermektedir.

- Öğrencilerinin, öğretmenlik dışında, eğitim gördükleri meslek alanında iş bulabilecek yeterliliğe sahip olduğunu düşünen öğretim elemanlarının oranı %55,6, okulda verilen mesleki bilgi ve becerilerin öğrencilerin iş hayatında yeterli olmalarını sağlayacağına inananların oranı %36,3'tür. Öğrencilerinin öğretmenlik dışında alanlarında iş bulabileceklerine ilişkin kanaat, bir başka soruda daha kesin şekilde sorulduğunda (Tablo 50) ifade edilen olumsuz görüş oranı %21,8'i bulmaktadır. İş bulma şansı bakımından mühendisler ve meslek yüksek okullarıyla yapılan karşılaştırmada öğretim elemanları ile öğrenciler paralel görüşlere sahiptirler. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde, öğrenci ve öğretim elemanlarının **mesleki yeterlilik konusunda da ciddi bir tereddüt içinde buldukları** anlaşılmaktadır.

- Okulda verilen bilgi ve eğitimle endüstrideki uygulamaların uyumlu olduğunu belirtenlerin oranı %28,2, okullarının ilgili sektörlerle ilişki düzeyini yeterli bulanların oranı da %22,6'dır. Bu durum, söz konusu **okulların endüstriden kopuk olduğuna** işaret etmektedir. Nitekim, staj uygulamasının yeterli olduğunu düşünenlerin oranı da %17,7'de kalmaktadır.

- Okul binalarını mesleki ve teknik eğitim için yeterli bulanların oranı %37,1, teknik altyapıyı yeterli bulanların oranı %31,5'tir. Bu durum, okullarda, öğretim elemanı ve öğrencilere ilişkin sorunların yanında, ciddi bir **fiziki mekan ve altyapı sıkıntısı** da yaşandığını ortaya koymaktadır.

- Öğretim elemanları, mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin genel olarak en büyük sorununu araç-gereç eksikliği ve öğrenci kalitesinin düşüklüğü olarak ifade etmektedirler. Söz konusu **okulların statülerinin değiştirilmesi yönündeki büyük talebin gerisinde, bu eksiklerin**

giderilebileceği umudunun yattığı düşünölebilir. Yeni statüye ilişkin en büyük talep %60,8 ile teknoloji fakölteleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

- Öğretim elemanlarının yaklaşık üçte biri okullarındaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli bulmaktadır. Bu okullarda, diğer sorunların yanısıra **sosyalleşme sıkıntısının** da yaşandığı anlaşılmaktadır.

- Okulda verilen yabancı dil eğitimini mesleki açıdan yeterli bulanların oranı %27,4'tür. Mesleki ve teknik alanda fevkalade önemli olan **yabancı dil eğitiminin bu derece geri olması**, söz konusu okullara ilişkin bir diğer önemli sorun alanıdır.

Mesleki ve teknik eğitim faköltelerinde öğretim elemanlarının, öncelikle okullarının fiziki altyapısı ve öğrenci kalitesi konusunda muzdarip oldukları, sadece öğrenci değil öğretim elemanı yapısında da sorun yaşandığı, endüstri ile okullar arasında yeterince güçlü ilişki bulunmadığı, çıkış yolu olarak da bu faköltelerin statülerinin teknoloji mühendisliği şeklinde değiştirilmesinin göröldüğü anlaşılmaktadır.

EK- SORU FORMLARI

(I)

MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ ÖĞRETİM ELEMANI SORU FORMU

s.1) **Cinsiyet**

(1) Kadın (2) Erkek

s.2) **Okuldaki görev**

(1) Öğretim elemanı (2) Öğretim elemanı ve idareci (bölüm başk., dekan yard., dekan)

s.3) **Akademik formasyon (Bitirilmiş olan)**

(1) Lisans (2) Yüksek Lisans (3) Doktora

s.4) **Akademik unvan**

(1) Profesör (2) Doçent (3) Yardımcı Doçent (4) Öğretim Görevlisi
(5) Okutman (6) Araştırma Görevlisi (7) Uzman

s.5) **Derse girilen alan**

(1) Sadece meslek dersleri (2) Sadece teorik ve genel kültür dersleri (3) Her ikisi birden

s.6) **Yabancı dil düzeyi** (KPDS veya benzeri sınavlarda alınan notların KPDS karşılığı)

(1) 0-29 (2) 30-49 (3) 50-69 (4) 70 ve üzeri

s.7) **Hizmet süresi**

(1) 5 yıldan az (2) 5-10 yıl (3) 11-20 yıl (4) 21-25 yıl (5) 25 yıldan fazla

s.8) **Ailenin aylık geliri (haneye giren toplam YTL)**

(1) 1000-2000 YTL arası (2) 2000-3500 YTL arası (3) 3500-5000 YTL arası
(4) 5000 YTL üzeri

s.9) **Bilgisayarı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?**

(1) Hemen her gün (2) Haftada bir-iki gün (3) Çok nadir (4) Kullanmıyorum

s.10) **İnternet kullanıyor musunuz?**

(1) Evet, sürekli (2) Arada sırada (3) Hayır

s.11) **Şu anda abone olduğunuz veya düzenli olarak takip ettiğiniz bir dergi var mı?**

(1) Evet (2) Hayır

s.12) **Nasıl Öğretim Elemanı oldunuz?**

- (1) Üniversiteden hemen sonra akademik kariyere başlayarak (2) Öğretmenlikten geçişle
(3) Diğer bir memuriyet görevinden geçişle (4) Özel sektörden geçişle

s.13) **Alanınızla ilgili mesleki ve bilimsel gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen

s.14) **Mesleğinizle ilgili kurs, seminer vb. faaliyetlere katılıyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.15) **Alanınız dışında bir branşta derse giriyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.16) **Mesleğinizden memnun musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.17) **Bir öğretim elemanı olarak mesleki bilgi ve becerinizin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır (3) Kendimi geliştirme ihtiyacı hissediyorum

s.18) **Okulunuzda derslere giren kadrolu olmayan öğretim görevlileri var mı?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.19) (DİKKAT! Sadece bir üstteki soruya “Evet” diyenler cevaplandıracaktır) **Dışarıdan gelen öğretim görevlilerinin bilgi ve becerilerini yeterli buluyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır

s.20) **Okulunuzdaki öğrencilere verilen mesleki beceri/bilimsel formasyon dengesini nasıl buluyorsunuz?**

- (1) Her iki bakımından da yeterli (2) Mesleki eğitim lehine ağırlık var
(3) Bilimsel formasyon lehine ağırlık var (4) Her iki bakımından da yetersiz

s.21) **Size göre okulunuza öğrenci kabulündeki mevcut sistem doğru mu?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.22) **Sizce okulunuza girişte meslek lisesi öğrencilerine ek puan verilmesi uygulamasına devam edilmeli mi?**

- (1) Evet (2) Hayır
(3) Genel lise çıkışlılara göre büyük fark yaratmayan bir teşvikle devam etmeli

s.23) **Son 10 yılda okulunuza gelen öğrenci kalitesinde bir değişiklik oldu mu?**

- (1) Kalite düştü (2) Kalite değişmedi (3) Kalite yükseldi

s.24) **Okulunuza gelen öğrencilerden normal liselerden mezun olanlar mı, yoksa meslek liselerinden mezun olanlar mı daha başarılı oluyor?**

- (1) Normal liselerden gelen öğrenciler daha başarılı
(2) Meslek liselerinden gelen öğrenciler daha başarılı
(3) Uygulamalı derslerde meslek liseli, teorik derslerde liseliler daha başarılı
(4) Fark yok

s.25) **Okulunuza meslek yüksek okullarından dikey geçişle lisans tamamlama için gelen öğrenciler, diğerlerinden daha başarılı oluyorlar mı?**

- (1) Evet (2) Hayır (3) Diğer öğrencilerden farkları yok

s.26) **Üniversiteye yerleştirmede meslek lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

- (1) Mevcut uygulama doğru (2) Ek puan uygulamasının kapsamı genişletilmeli
(3) Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalı
(4) Alanla ilgili programa eşit katsayı, alan dışına farkı az katsayı uygulanmalı

s.27) **Üniversite girişte alan dışı tercihlerde puanların düşük katsayıyla çarpılması uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

- (1) Doğru bir uygulama (2) Yanlış bir uygulama

s.28) **Okulda verilen eğitimin öğrencilerinizi hayata yeterince hazırladığına inanıyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.29) **Okulunuzun çevredeki sanayi, ticaret, turizm, inşaat vb. sektörleriyle birlikte yürüttüğü müşterek projeler var mı?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.30) **Okulunuz AB ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların projelerinde yer alıyor mu?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.31) **Okulunuzda kısmen veya tamamen boş geçen dersler var mı?**

- (1) Hayır (2) 1-3 ders var (3) 4'ten fazla ders var

s.32) **Okulunuzda verilen eğitimin müfredatını yeterli buluyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır

s.33) **Okulunuzda, müfredatla uygulama birbiriyle uyumlu mu?**

- (1) Evet (2) Kısmen uyumlu (3) Hayır

s.34) Öğrencilerinizin okullarını bitirdikten sonra, öğretmenlik dışında, eğitim gördükleri meslek alanında iş bulabilecek yeterliliğe sahip olduklarına inanıyor musunuz?

(1) Evet (2) Belki (3) Hayır

s.35) Mezun olduklarında iş bulma bakımından mühendisleri mi, meslek yüksekokulu mezunlarını mı, yoksa sizin mezunlarınızı mı daha şanslı görüyorsunuz?

(1) Mühendisleri (2) Mesleki ve teknik eğitim fakültesi mezunlarını

(3) Meslek yüksekokulu mezunlarını (4) Farkları yok

s.36) Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin öğrencilerinizin iş hayatında yeterli olmasını sağlayacağını düşünüyor musunuz?

(1) Evet (2) Kısmen yeterli olur (3) Hayır

s.37) Meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

(1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır

s.38) Öğrencilerinize okulda verilen bilgi ve eğitimle endüstrideki uygulamalar birbirleriyle uyumlu mu?

(1) Evet (2) Kısmen uyumlu (3) Hayır

s.39) Okulunuzun ilgili sektörlerdeki kuruluşlarla ilişki düzeyi yeterli mi?

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.40) Okulunuzun binası mesleki ve teknik eğitim için uygun mu?

(1) Uygun (2) Kısmen uygun (3) Uygun değil

s.41) Okulunuz mesleki ve teknik eğitim için gerekli laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar bakımından yeterli mi?

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.42) Sizce mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerinin genel olarak en büyük sorunu nedir?

(1) Eğitim ve öğretimde kullanılan araç, gereç ve malzemenin eksikliği/eskiliği/yokluğu

(2) Öğretim elemanlarının yetersizliği

(3) Beceri eğitimi görülen yerlerdeki imkanların yetersizliği

(4) Sınıfların kalabalıklığı

(5) Öğrenci kalitesinin düşüklüğü

s.43) **Staj uygulaması öğrencilerinize meslekte beceri ve tecrübe kazandırmak için yeterli midir?**

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.44) **Okulunuzda öğrenciler eğitimini aldıkları bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor mu?**

(1) Evet (2) Hayır

s.45) **Sizce Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin statüleri değiştirilmeli mi?**

(1) Evet (2) Hayır

s.46) **(DİKKAT! Sadece bir üstteki soruya “Evet” diyenler cevaplandıracaktır) Sizce Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültelerinin statüsü ne olmalıdır?**

(1) Mühendislik Fakültesi (2) Teknoloji Fakültesi (3) 4 yıllık yüksek okul
(4) Eğitim Fakültesi (5) Diğer

s.47) **Okulunuzdaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli buluyor musunuz?**

(1) Evet (2) Hayır

s.48) **Okulda verilen yabancı dil eğitimi, mesleki açıdan yeterli mi?**

(1) Evet (2) Hayır

s.49) **Okulunuzdan mezun olan öğrencilerin meslek liselerinde öğretmenlik yapabilecek/eğitici olacak yeterliliğe sahip olduğuna inanıyor musunuz?**

(1) Evet (2) Hayır

s.50) **Okulunuzdan mezun olan öğrencilerin, öğretmenlik dışında, eğitim gördükleri alanda çalışabilecek yeterlilikte olduklarına inanıyor musunuz?**

(1) Evet (2) Hayır

s.51) **Anket yapılan İl**

.....

(II)
MESLEKİ EĞİTİM VE TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTELERİ
ÖĞRENCİ SORU FORMU

s.1) **Cinsiyet**

(1) Kız (2) Erkek

s.2) **Ailenizin aylık geliri (haneye giren toplam YTL) nedir?**

(1) 500 YTL'den az (2) 500-1.000 YTL arası (3) 1.000 -1.500 YTL arası
(4) 1.500-2.500 YTL arası(5) 2.500-4.000 YTL arası(6) 4.000 YTL üzeri

s.3) **Babanızın mesleği nedir?**

(1) Memur (2) İşçi (3) Emekli (4) Esnaf (5) Serbest meslek
(Avukat, muhasebeci, doktor vb.) (6) Çiftçi (7) İşsiz (8) Diğer

s.4) **Annenizin mesleği nedir?**

(1) Memur (2) İşçi (3) Emekli (4) Esnaf (5) Serbest meslek
(Avukat, muhasebeci, doktor vb.) (6) Ev kadını (7) İşsiz (8) Diğer

s.5) **Babanızın eğitim durumu nedir?**

(1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Yüksekokul
(5) Okuması yazması yok (6) Okur-yazar

s.6) **Annenizin eğitim durumu nedir?**

(1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Yüksekokul
(5) Okuması yazması yok (6) Okur-yazar

s.7) **Öğrenim gördüğünüz eğitim dalında ailenizden çalışan kimse var mı?**

(1) Evet (2) Hayır

s.8) **İnternet kullanıyor musunuz?**

(1) Evet, sürekli (2) Arada sırada (3) Hayır

s.9) **Son üç ay içinde, ders kitabı dışında, hiç kitap okudunuz mu?**

(1) Hiç okumadım (2) 1-4 tane okudum (3) 5 taneden fazla okudum

s.10) **En son ne zaman tiyatroya veya sinemaya gittiniz?**

(1) Geçen hafta (2) Geçen ay (3) Geçen yıl (4) Hiç gitmedim

s.11) **Günlük gazete okuyor musunuz?**

(1) Birkaç tanesini düzenli takip ediyorum (2) Her gün bir gazete okurum
(3) Ara sıra elime geçerse okurum (4) Okumuyorum

s.12) **Abone olduğunuz veya düzenli takip ettiğiniz bir dergi var mı?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.13) **Mesleki alandaki yayınları ve gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen

s.14) **İlköğretim mezuniyet (diploma) notunuz kaçtır?**

- (1) 5.0 (2) 4 ile 5 arası (3) 3 ile 4 arası (4) 3 ten aşağı

s.15) **Lise mezuniyet (diploma) notunuz kaçtır?**

- (1) 5.0 (2) 4 ile 5 arası (3) 3 ile 4 arası (4) 3 ten aşağı

s.16) **Ne tür bir liseden mezunsunuz?**

- (1) Anadolu Teknik Lisesi (2) Anadolu Meslek Lisesi (3) Teknik Lise
(4) Endüstri Meslek Lisesi (5) Anadolu Lisesi (6) Fen Lisesi
(7) Normal Lise (8) Diğer lise

s.17) **Öğrenim gördüğünüz okulu üniversite sınavına kaçınıcı girişinizde kazandınız?**

- (1) 1 (İlk) (2) 2 (3) 3 (4) 4 ve daha fazla

s.18) **Üniversite sınavına hazırlanırken ne kadar süreyle dershaneye gittiniz?**

- (1) Hiç gitmedim (2) Birkaç ay gittim (3) 1 yıl gittim (4) 2 yıl gittim
(5) 3 yıl ve daha fazla gittim

s.19) **Bu okulda eğitim görmekten memnun musunuz?**

- (1) Evet (2) Hayır (3) Bilmiyorum (4) Kısmen

s.20) **Bu okulu hangi amaçla tercih ettiniz?**

- (1) Öğretmen olmak için (2) Bir meslek sahibi olmak için
(3) Daha iyi bir okul kazanamadığım için (4) Diğer

s.21) **Bu okula kayıt yaptırmanızda hangisi etkili oldu?**

- (1) Tamamen kendi kararım (2) Ailemin/yakınlarımla teşviki
(3) Lisedeki/dershanedeki öğretmenlerimin teşviki (4) Tamamen ailemin kararıydı

s.22) **Üniversite sınavında daha yüksek puan alarak başka bir fakülteye gitme imkanınız olsaydı, yine bu okulu tercih eder miydiniz?**

- (1) Evet (2) Hayır

s.23) Okulunuzdaki eğitimin mesleğe hazırlık/ bilimsel formasyon dengesini nasıl buluyorsunuz?

- (1) Her iki bakımdan da yeterli (2) Mesleki eğitim ağırlıklı
(3) Bilimsel formasyon ağırlıklı (4) Her iki bakımdan da yetersiz

s.24) Sizce üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarına, mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerine girişte ek puan verilmesi doğru mu?

- (1) Mevcut uygulama doğru
(2) Ek puan uygulamasının kapsamı genişletilmeli
(3) Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalı
(4) Alanla ilgili programa eşit katsayı, alan dışına farkı az katsayı uygulanmalı

s.25) Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarının alanları dışındaki tercihlerinin, puanların düşük katsayıyla çarpılması suretiyle kısıtlanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

- (1) Doğru bir uygulama (2) Yanlış bir uygulama

s.26) Okulda aldığınız eğitimi sizi mesleğe hazırlamada ne derece yeterli buluyorsunuz?

- (1) Oldukça yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.27) Okuduğunuz okulda mesleğinizle ilgili laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar yeterli mi?

- (1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.28) Kısmen veya tamamen boş geçen dersiniz var mı?

- (1) Hayır (2) 1-3 ders (3) 4'ten fazla ders

s.29) Öğretim elemanlarınız arasındaki akademisyen (okulun kadrolu öğretim elemanı) olmayan öğretim elemanı oranı nedir?

- (1) En fazla dörtte biri (2) Dörtte biri ile yarısı arası (3) Yarısı ile dörtte üçü arası
(4) Dörtte üçünden fazlası

s.30) Öğretim elemanları branşları dışındaki derslere de giriyorlar mı?

- (1) Evet (2) Hayır

s.31) Size göre meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerileri yeterli mi?

- (1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.32) Şimdiye kadar mesleğinizle ilgili (staj dışında) herhangi bir işte çalıştınız mı?

- (1) Evet (2) Hayır

s.33) **Endüstride yapılan staj/beceri eğitimi uygulaması meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli midir?**

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.34) **Staj/beceri eğitimi yeri bulmakta zorlandınız mı?**

(1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır (4) Henüz staj yapmadım

s.35) **Okuldaki eğitiminiz mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmenizi sağlayabiliyor mu?**

(1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır

s.36) **Okulunuzun laboratuvar ve teknolojik imkanları, ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumlu mu?**

(1) Evet (2) Kısmen uyumlu (3) Hayır

s.37) **Eğitimi gördüğünüz bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor musunuz?**

(1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen

s.38) **Okulda aldığınız eğitimin sizi bir meslek lisesinde öğretmenlik/eğitcilik yapabilecek donanıma sahip kıldığına inanıyor musunuz?**

(1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır

s.39) **Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin gelecekte, öğretmenlik dışında, işinize yarayacağını düşünüyor musunuz?**

(1) Evet (2) Hayır

s.40) **Okulu bitirince, öğretmenlik dışında, iş bulabileceğiniz konusunda ümitli misiniz?**

(1) Kendi alanımda iş bulabileceğim konusunda ümitliyim
(2) Kendi alanımda olmasa bile iş bulabileceğime inanıyorum
(3) Eğitim gördüğüm alanda da, diğer bir alanlarda da iş bulamayacağımı düşünüyorum

s.41) **İş bulma bakımından mühendisler mi, meslek yüksekokulu mezunları mı, yoksa siz mi daha şanslısınız?**

(1) Mühendisler (2) Meslek yüksekokulu mezunları (3) Biz daha şanslıyız
(4) Farkımız yok

s.42) **Mesleğinizle ilgili, dersler dışında, herhangi bir kurs, seminer, konferans vb. faaliyete katıldınız mı?**

(1) Evet (2) Hayır

s.43) Mesleğinizle ilgili bir işte çalışmaya hazır olduğunuzu düşünüyor musunuz?
(1) Evet (2) Hayır

s.44) Okulunuzun çevredeki sanayi, ticaret, turizm, inşaat vb. sektörleriyle birlikte yürüttüğü müşterek projeler var mı?
(1) Evet (2) Hayır

s.45) Okulunuz AB ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların projelerinde yer alıyor mu?
(1) Evet (2) Hayır

s.46) Okulda size verilen bilgi ve eğitimle sahip olduğunuz formasyon sizce hangisine uymaktadır?
(1) Mühendis (2) Uygulama mühendisi (3) Teknoloji mühendisi (4) Öğretmen
(5) Uzman (6) Hiçbiri

s.47) Size göre mesleki ve teknik eğitim fakültelerindeki öğrencilerinin en büyük sorunu nedir?
(1) Üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmaları
(2) Okullardaki eğitim kalitesinin yetersizliği
(3) Mezuniyet sonrası iş bulamama kaygısı
(4) Endüstri ve iş hayatında statü/unvan belirsizliği

s.48) Anket yapılan il

.....